

ROMÂNIA Nr. 1460... din 17.12.2007

CURTEA DE CONTURI

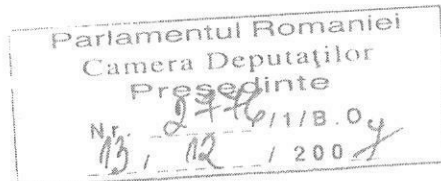
Strada Lev Tolstoi nr.22-24 sector 1 cod 011948 București

Telefon: 307.88.18; Fax 307.88.75

Internet: <http://www.rcc.ro> e-mail: rei@rcc.ro

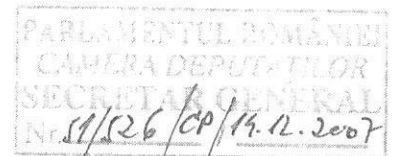
CABINET PREȘEDINTE

București,

Nr. 2814/11 dec. 2007

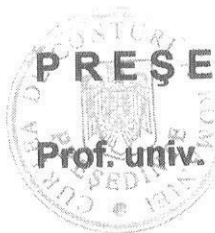
CAMERA DEPUTAȚILOR
Domnului Președinte
BOGDAN OLTEANU

Am onoarea să vă prezint, alăturat, raportul final privind "**Auditul sistemului e-licitație**", întocmit de Curtea de Conturi a României.

Vă rog să primiți asigurarea înaltei mele considerații.

PREȘEDINTE,
Prof. univ. dr. Dan Drosu Șaguna

ROMÂNIA
CURTEA DE CONTURI

RAPORT DE AUDIT
AUDITUL SISTEMULUI *e-licitație*

BUCUREȘTI
Noiembrie 2007

C U P R I N S

Capitolul 1.	Introducere
Capitolul 2.	Obiectivele și necesitatea auditului
Capitolul 3.	Desfășurarea auditului
	3.1. <i>Planificarea auditului</i>
	3.2. <i>Efectuarea auditului</i>
Capitolul 4.	Sistemului e-licitație. Cadru de implementare și funcționare
Capitolul 5.	Evaluarea serviciului electronic e-licitație în contextul evoluției către e-guvernare
	5.1. <i>Cadru instituțional și legislativ</i>
	5.2. <i>Direcții de evaluare</i>
	5.2.1. <i>Conducere și organizare</i>
	5.2.2. <i>Finanțare</i>
	5.2.3. <i>Personal</i>
	5.2.4. <i>Pregătirea clientului și accesibilitate</i>
	5.2.5. <i>Protecția informațiilor și confidențialitatea</i>
	5.2.6. <i>Securitate</i>
	5.2.7. <i>Managementul tehnologiei și al informației</i>
	5.2.8. <i>Audit</i>
Capitolul 6	Evaluarea controalelor generale IT pentru Sistemul e-licitație
	6.1 <i>Organizarea și managementul sistemului I</i>
	6.2. <i>Securitatea fizică și controalele de mediu</i>
	6.3. <i>Securitatea informațiilor și a sistemului</i>
	6.4. <i>Managementul continuității sistemului</i>
	6.5. <i>Managementul schimbării și al dezvoltării</i>

Capitolul 7.

Evaluarea portalului *www.e-licitatie.ro*

- 7.1. *Considerente generale privind cadrul de auditare a portalului *www.e-licitatie.ro**
- 7.2. *Criteriile de evaluare*
- 7.3. *Constatări rezultate din testarea controalelor specifice pentru evaluarea portalului *www.e-licitatie.ro**
 - 7.3.1. *Evaluarea portalului *www.e-licitatie.ro**
 - 7.3.2. *Furnizarea formularelor online în Sistemul e-licitație*
 - 7.3.3. *Navigarea în cadrul portalului*
 - 7.3.4. *3 e-licitație*
 - 7.3.5. *Arhivarea resurselor web*
 - 7.3.6. *Managementul conținutului*
 - 7.3.7. *Riscuri specifice identificate pentru sistemele de management al documentelor electronice aplicabile la Sistemul e-licitație*

CAPITOLUL 8

Evaluarea efectelor implementării și utilizării Sistemului e-licitație în ceea ce privește modernizarea administrației

ANEXA I

- Informațiile referitoare la anunțuri și la procedurile de atribuire, afișate în zona publică a portalului *www.e-licitatie.ro*

ANEXA II

- Statistici publicate în cadrul întâlnirii *Public of OJS eSenders meeting – July 2007*

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

SUPERVIZAT
CONSILIER DE CONTURI,

Prof. univ. dr. Ștefan POPA

Divizia I - Controlul contului general de execuție a bugetului de stat, datoriei publice, garanțiilor guvernamentale și a creanțelor statului; auditul performanței și al sistemelor informatice

AVIZAT,

Director

Ec. dr. Anișoara Frățilă

RAPORT DE AUDIT

Auditul Sistemului e-licitatie

Misiunea de audit având ca temă ***Auditul Sistemului e-licitație implementat în Sistemul Electronic Național*** s-a desfășurat în baza Programului de control financiar și audit pe anul 2007, aprobat de Plenul Curții de Conturi a României prin Hotărârea nr. 79 din 20 decembrie 2006.

Sistemul *e-licitație* care funcționează în cadrul Sistemului Electronic Național și care constituie obiectul misiunii de audit, furnizează servicii electronice online în domeniul achizițiilor publice, prin intermediul portalului www.e-licitatie.ro, asigurând, totodată, transparența în îndeplinirea obiectivelor specifice și prevenirea corupției prin mijloace electronice.

Acest serviciu electronic implementează o piață virtuală care oferă un cadru sigur și eficient prin intermediul căruia ofertanții și cumpărătorii se pot întâlni, negocia și efectua tranzacții comerciale pentru achiziții publice de bunuri.

Divizia I, Direcția 3 Auditul performanței și al sistemelor informatice a efectuat, în perioada 1 ianuarie 2007 – 25 noiembrie 2007, ***Auditul Sistemului e-licitație***, care funcționează în cadrul Sistemului Electronic Național.

Capitolul 1. Introducere

Dezvoltarea portalului *e-guvernare* în cadrul *Sistemului Electronic National* (SEN), conceput ca unic punct de acces la serviciile și informațiile instituțiilor administrației centrale și locale, a oferit suportul pentru lansarea și extinderea livrării de servicii electronice către administrație, mediul de afaceri și cetățeni. Prin acest program de anvergură, Guvernul României își propune să promoveze transparența, să crească eficiența în administrație prin reducerea costurilor și a birocrăției, să asigure accesibilitatea largă la informațiile și serviciile publice, indiferent de timp și de loc, să prevină și să combată corupția prin mijloace electronice.

Prin *Legea nr. 161/2003, Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologia Informației* (IGCTI) a fost stabilit ca operator la nivel național al proiectelor de *guvernare electronică*, respectiv al portalurilor asociate, *www.e-guvernare.ro*, *www.e-licitatie.ro* și *www.autorizatiiauto.ro*.

Prin *Ordonanța de urgență nr. 73/2007, atribuțiile specifice în domeniul operării la nivel național a sistemelor informatice ale administrației publice centrale, care furnizează servicii publice destinate guvernării prin mijloace electronice*, se preiau de către Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației și se exercită prin *Agenția pentru Serviciile Societății Informaționale* (ASSI), care se înființează ca instituție publică cu personalitate juridică în subordinea Ministerului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației.

În ceea ce privește obiectul de activitate, ASSI are ca atribuții principale:

a) dezvoltarea și operarea pentru următoarele sisteme:

- *Sistemul e-guvernare,*
- *Sistemul electronic de achiziții publice, precum și*
- *Sistemul informatic pentru atribuirea electronică a autorizațiilor de transport internațional rutier de marfă și pentru atribuirea electronică a traseelor naționale din programele de transport prin serviciile regulate județene, interjudețene limitrofe și interjudețene.*

b) reglementarea activităților specifice furnizării serviciilor de guvernare prin mijloace electronice, în condițiile legii;

c) implementarea, coordonarea și operarea la nivel național pentru sisteme informatice și de comunicații proprii, în scopul furnizării serviciilor destinate guvernării prin mijloace electronice;

e) formularea unor propuneri de acte normative pentru îmbunătățirea cadrului legislativ în domeniul furnizării de servicii publice prin mijloace electronice și al serviciilor societății informaționale;

f) alte atribuții care susțin asigurarea continuității furnizării serviciilor, implementării și operării sistemelor informatice ale administrației publice, destinate guvernării prin mijloace electronice.

Implementarea serviciului electronic *e-licitatie* s-a realizat în conformitate cu *Ordonanța Guvernului numărul 20/ 2002* privind achizițiile publice prin licitații electronice.

Începând cu anul 2007, funcționează o versiune nouă de sistem, impusă de modificarea cadrului legislativ prin intrarea în vigoare a următoarelor acte normative:

Ordonanța nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

Legea nr. 337/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

Hotărârea Guvernului nr. 925/2006 privind aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii

Misiunea de audit care face obiectul prezentului raport a avut în vedere o problemă vastă, generată de implementarea noilor tehnologii și de efectele antrenate de acestea:

- a) îmbunătățirea calității serviciilor publice;
- b) creșterea eficienței serviciilor publice prin reducerea costurilor și a birocrăției;
- c) promovarea transparenței;
- d) adaptarea serviciilor publice pentru a răspunde cerințelor pieței;
- e) informarea prin mijloace electronice cu privire la legislația și reglementările aferente Sistemului *e-licitație*, prin informații proprii portalului sau prin trimiterea la alte surse electronice de informare;
- f) informarea prin intermediul portalului specializat *www.e-licitatie.ro* și asistarea utilizatorilor cu privire la formularele online aferente Sistemului *e-licitație*, precum și a modalităților de completare a acestora;
- g) asigurarea accesibilității la informațiile furnizate de Sistemul *e-licitație*, indiferent de timp și de loc (sistemul permite accesarea acestor informații și în afara programului de lucru al personalului de specialitate);
- h) perfecționarea utilizării tehnologiilor *web* în scopul furnizării de informații de calitate, care contribuie la reducerea costurilor administrative și sociale;
- i) reducerea costurilor administrative și sociale în domeniul achizițiilor publice, prin dezvoltarea unui sistem modern și eficient, disponibil pentru toate instituțiile publice și mediul de afaceri.

Misiunea de audit care face obiectul prezentului Raport s-a desfășurat în conformitate cu *Ghidul Auditului Performanței* elaborat de Curtea de Conturi a României, pe lângă acesta fiind luate în considerare și cerințele standardelor internaționale de audit acceptate (INTOSAI – *International Organization of Supreme Audit Institutions*), standardele internaționale de audit al sistemelor informatice (COBIT – *Control Objectives for Information and related Technology*), precum și ale ghidurilor de bună practică elaborate de ISACA (*Information Systems Audit and Control Association*).

De asemenea, s-a ținut seama și de raportul, orientat pe bune practici în domeniu, *E-Procurement and its effect on future audit approach*, elaborat de EUROSAT IT Working Group în martie 2004.

Formatul raportului de audit este cel recomandat în *Ghidul Auditului Performanței* al Curții de Conturi a României. Raportul identifică organizația, aria de cuprindere, obiectivele, perioada acoperită și natura, planificarea în timp și aria de acoperire ale activității de auditare efectuate. Raportul declară constatările, concluziile și recomandările, precum și orice rezerve, calificări sau limitări ale perspectivei pe care auditorul de sisteme informatice le are în legătură cu auditarea în cauză.

Capitolul 2. Obiectivele și necesitatea auditului

Auditarea serviciilor electronice existente în cadrul Sistemului Electronic Național se desfășoară în contextul tendinței de extindere și generalizare a acestui tip de servicii pe plan internațional, proces care vizează asigurarea unor servicii electronice de calitate pentru cetățeni, administrație și mediul de afaceri, precum și în contextul asigurării compatibilității cu administrațiile europene.

Obiectivul general al auditului

Evaluarea stadiului de dezvoltare, implementare și utilizare a infrastructurilor și instrumentelor specifice tehnologiei informației și comunicațiilor în cadrul Sistemului e-licitație, pentru furnizarea de servicii electronice în domeniul achizițiilor publice, pentru instituții publice și mediul de afaceri. Formularea de recomandări în scopul accelerării extinderii acestui serviciu electronic.

Obiective specifice ale auditului

- Evaluarea portalului asociat Sistemului e-licitație (www.e-licitatie.ro);
- Evaluarea soluțiilor arhitecturale și de implementare;

- Evaluarea securității sistemului și a informațiilor;
- Evaluarea managementului continuității sistemului și al dezvoltării;
- Evaluarea disponibilității și accesibilității informațiilor;
- Conformitatea cu legislația;
- Analiza riscurilor;
- Evaluare stadiului și a calității instruirii personalului și a asistării utilizatorilor;
- Comunicarea între instituțiile de profil și cu utilizatorii;
- Evaluarea impactului social al utilizării serviciului electronic *e-licitație*;
- Conformitatea cu cele mai bune practici în domeniu;
- Efectele în planul modernizării serviciilor din administrația publică;

Necesitatea efectuării auditului are ca motivație determinarea gradului de utilizare a tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) în furnizarea de servicii electronice către persoane fizice și juridice, în particular pentru Sistemul electronic *e-licitație*, având în vedere atât extinderea semnificativă a utilizării acestui serviciu în România, cât și participarea la schimbul european de informații în format electronic, în domeniul achizițiilor publice.

Sistemul *e-licitație* este utilizat în prezent pe scară largă de peste 8500 de autorități contractante și 9000 de ofertanți, numărul de produse de catalog publicate în sistem depășind 23265.

Prin utilizarea Sistemului *e-licitație*, instituțiile publice și companiile private din România au posibilitatea procurării de bunuri și servicii prin mijloace electronice la costuri de achiziție scăzute. De asemenea, sistemul furnizează, în *timp real* , atât informații calitative cât și indicatori aferenți dinamicii acestei activități, prin includerea unor facilități avansate de raportare.

Capitolul 3. Desfășurarea auditului

3.1 Planificarea auditului

Elaborarea programului de audit a avut la bază detalierea obiectivelor abordate în cadrul misiunii de audit, în funcție de poziția și rolul actorilor implicați în cadrul sistemului auditat.

Entități auditate. Misiunea de audit având ca temă *Auditul Sistemului e-licitație disponibil în Sistemul Electronic Național (SEN)* s-a desfășurat la ***Agenția pentru Serviciile Societății Informaționale (ASSI)***, care are ca atribuție dezvoltarea și operarea *Sistemului electronic de achiziții publice, e-licitație*.

Abordarea auditului. Abordarea generală a auditului s-a bazat pe *evaluarea riscurilor*. Auditul s-a efectuat *pentru întreg ciclul de viață al sistemului*.

Efectuarea auditului s-a desfășurat pe baza programului de audit care a constatat în detalierea subiectelor care urmau să fie tratate pe parcursul misiunii de audit și s-a concretizat în următoarele programe de lucru:

- Program de lucru privind evaluarea controalelor generale IT
- Program de lucru privind evaluarea riscurilor IT
- Program de lucru privind evaluarea site-ului web și testarea controalelor IT specifice Sistemului e-licitație, prin interviuri realizate pe baza listei de verificare LV_Controale_IT_Web și demonstrarea și testarea aplicației funcționale pe portalul www.e-licitatie.ro
- Program de lucru privind evaluarea riscurilor specifice sistemelor de management al documentelor electronice, prin interviuri realizate pe baza listei de verificare LV_Riscuri_IT_Web
- Program de lucru pentru evaluarea perimetrului de securitate.

Aprobarea programului de audit. Programul de audit a fost aprobat la nivelul *Diviziei I – Controlul contului general de execuție a bugetului de stat, datoriei publice, garanțiilor guvernamentale și a creanțelor statului; auditul performanței și al sistemelor informatice*, precum și la nivelul *Secției de Control Financiar* Ulterior din cadrul *Curții de Conturi a României*.

Evaluarea riscurilor. Misiunea de audit a avut ca scop obținerea unei asigurări rezonabile asupra implementării și funcționării Sistemului e-licitație, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare (referitoare la SEN și la achizițiile publice), cu reglementările în domeniu și cu standardele specifice de securitate, precum și evaluarea sistemului prin prisma performanței privind modernizarea serviciilor publice.

Riscurile detectate pe parcursul misiunii de audit se referă la două categorii de probleme:

a) Riscuri privind planificarea, dezvoltarea și introducerea serviciilor electronice

Exemple de astfel de riscuri avute în vedere: lipsa unei planificări strategice, coordonarea și managementul calității neadecvate; insatisfacția utilizatorilor; ignorarea explorării profilului utilizatorilor; neglijarea aspectelor legate de asigurarea calității; lipsa unor evaluări privind eficacitatea costurilor; neîndeplinirea atribuțiilor privind crearea cadrului necesar legal și organizațional; implicarea sporadică și inconsecventă în elaborarea și implementarea reglementărilor și standardelor IT și de securitate; furnizarea neadecvată a infrastructurii tehnice; dependența de companiile IT; lipsa reglementării drepturilor privind rețeaua Internet; lipsa unor evaluări ale proiectelor raportate la evoluțiile tehnologiilor informației și comunicațiilor.

b) Riscuri în funcționarea serviciilor electronice

Exemple de astfel de riscuri avute în vedere: politici de securitate IT tehnică și organizațională neadecvate care afectează integritatea, autenticitatea, confidențialitatea și disponibilitatea informațiilor, securizarea transferului de date, capacitatea informațiilor de a fi auditate, securitatea tranzacțiilor; redundanță, discontinuități media și interoperabilitate neadecvată.

Evaluarea riscurilor a avut în vedere verificarea următoarelor ***categorii de controale generale***:

- a) utilizarea sistemului IT se realizează în cadrul unei structuri clar definite, conducerea la cel mai înalt nivel este informată despre activitatea IT și este receptivă la schimbare, gestionarea resurselor umane se face eficient, monitorizarea cadrului legislativ și a contractelor cu principalii furnizori se desfășoară corespunzător, are loc revizuirea funcționalității, operării și dezvoltărilor de componente, astfel încât acestea să fie în concordanță cu necesitățile activității entității și să nu expună entitatea la riscuri nejustificate;
- b) accesul neautorizat la datele sau programele critice este prevenit și controlat, mediul în care operează sistemele este sigur din punct de vedere al confidențialității, integrității și credibilității;
- c) aplicațiile sunt disponibile atunci când este nevoie, funcționează conform cerințelor, sunt fiabile și au implementate controale sigure asupra integrității datelor;
- d) sunt luate măsurile necesare pentru diminuarea riscului deteriorării (accidentale sau deliberate) sau a furtului echipamentelor IT, se acționează corespunzător pentru reducerea probabilității apariției unor defecțiuni majore și sunt stabilite măsurile necesare pentru ca, în cazul indisponibilizării facilităților de procesare, entitatea să își reia în mod eficient activitatea, într-o perioadă de timp rezonabilă;
- e) sistemul este conform cu reglementările legale în vigoare.

Documente de lucru. Au fost utilizate chestionare și liste de verificare elaborate la nivelul *Diviziei I – Direcția 3 Auditul performanței și al sistemelor informatice*.

Tehnici de audit. Tehnicile de audit utilizate în cadrul misiunii au inclus:

- Realizarea de interviuri cu persoane cheie implicate în proiect;
- Utilizarea chestionarelor / machetelor;
- Examinarea unor documentații tehnice, economice de monitorizare și de raportare: grafice de implementare, corespondență, rapoarte interne, situații de raportare, rapoarte de stadiu al proiectului, registre de evidență / monitorizare a utilizării serviciului electronic *e-licitație*, contracte, sinteze statistice, metodologii, standarde;
- Inspecție în spațiile din sediul ASSI în care funcționează Sistemul *e-licitație*;

- Participarea la demonstrații și simularea în mediu de test și în condiții reale a procedurilor aferente utilizării Sistemului *e-licitatie* funcțional pe portalul www.e-licitatie.ro;
- Consultarea unor documentații tehnice;
- Examinarea site-ului *web* al instituției.

3.2 Efectuarea auditului

Divizia I, Direcția 3 Auditul performanței și al sistemelor informatice a efectuat auditul la nivelul ASSI. Auditul a avut în vedere evaluarea sistemului din punctul de vedere al gestionării resurselor informatice disponibile (date, aplicații, tehnologii, facilități, resurse umane, etc.), în scopul atingerii obiectivelor, prin asigurarea eficienței, confidențialității, integrității, disponibilității, siguranței în funcționare și conformității cu un cadru comun de referință (standarde, bune practici, cadru legislativ, etc.).

Au fost desfășurate interviuri cu următoarele persoane implicate în proiect:

Gruia Daniel – Președinte ASSI
 Marcu Ion – Șef departament *Servicii e-guvernare*
 Dumitru Pompilică – Șef departament *Achiziții Publice Electronice*
 Lovin Eduard Lucian – Director *Direcția e-guvernare*
 Simion Silviana – Șef serviciu *Suport Autorități Contractante*
 Fodor Oana – Șef serviciu *Suport Companii*
 Dănescu Petru - Șef serviciu *Autoritate de Certificare*
 Calotă Ștefan – Administrator bază de date

Au fost efectuate teste de control și teste de detaliu, prin examinarea site-urilor web, a documentațiilor tehnice și prin evaluarea mediului IT.

S-a efectuat o evaluare a riscurilor IT în ceea ce privește: dependența de IT, resursele și cunoștințele IT, încrederea în IT, schimbările în IT, externalizarea serviciilor IT, focalizarea pe activitate, securitatea informației.

De asemenea, s-au verificat controalele IT referitoare la: managementul IT, securitatea fizică și controalele de mediu, securitatea informației și a sistemelor, continuitatea sistemelor, managementul schimbării și dezvoltarea de sistem, auditul intern.

Probele de audit au fost obținute utilizând tehnicile de audit menționate în Secțiunea 3.1 *Planificarea auditului*.

Analiza și interpretarea rezultatelor

În cadrul misiunii de audit s-a făcut o evaluare generală, din perspectivă multidimensională a cadrului de funcționare a Sistemului *e-licitatie* din cadrul SEN, care s-a fundamentat în special pe *evaluarea Sistemului e-licitatie*, și pe

analiza, interpretarea și sinteza informațiilor obținute în cadrul interviurilor sau colectate prin intermediul chestionarelor și listelor de verificare.

Elaborarea Raportului de audit

Raportul de audit elaborat de Curtea de Conturi a României include cele mai semnificative aspecte care au rezultat în cadrul misiunii de audit cu privire la stadiul și evoluția implementării și utilizării sistemului electronic de achiziții publice (SEAP), funcțional pe portalul www.e-licitatie.ro, și conține constatări, concluzii și recomandări referitoare la abordarea problematicei acestui domeniu la nivelul ASSI, prin prisma obiectivelor specifice expuse în Capitolul 2.

Capitolul 4. Sistemului e-licitație. Cadru de implementare și funcționare

Potrivit definiției formulate în *Ordonanța de urgență nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, Sistemul electronic de achiziții publice – SEAP* desemnează sistemul informatic de utilitate publică, accesibil prin Internet la o adresă dedicată, utilizat în scopul aplicării, prin mijloace electronice, a procedurilor de atribuire.

Operatorul SEAP (al sistemului electronic de achiziții publice) este *Agenția pentru Serviciile Societății Informaționale (ASSI)*. În conformitate cu prevederile *Ordonanței de urgență nr. 34/2006*, această instituție asigură autorităților contractante suportul tehnic destinat aplicării, prin mijloace electronice, a procedurilor de atribuire. Prin aceeași hotărâre, Guvernul poate stabili o procedura specifică de acordare a dreptului de a deveni operator al unui astfel de sistem și altor persoane juridice.

Operatorul SEAP are obligația de a pune la dispoziția Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP), rapoartele în format electronic, elaborate pe baza datelor disponibile în SEAP, în scopul asigurării informațiilor necesare creării de baze de date statistice.

Sistemul *e-licitație* lansat în luna martie 2002 a avut ca suport proiectul pilot inițiat de Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației în anul 2001.

Arhitectura Sistemului Electronic de Achiziții Publice (SEAP), concepută de către Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologia Informației (IGCTI), a fost dezvoltată de un consorțiu format din companii românești:

- UTI – securitate, certificat digital, layer de securitate, securitatea comunicației
- TotalSoft - dezvoltarea aplicațiilor

- Microsoft – software de bază
- HP - echipamente.

Luând în considerare modificările implicate la nivelul sectorului public și al celui privat, determinate de factori cum ar fi schimbările la nivelul strategiei guvernamentale/administrației publice, al resurselor umane, financiare și tehnologice, Sistemul *e-licitație* a cunoscut o dezvoltare graduală.

La sfârșitul anului 2002, sistemul cuprindea un număr de 159 autorități contractante, 95 de companii private și 7 categorii de produse. Tipul și numărul autorităților contractante și al produselor tranzacționate prin intermediul sistemului *e-licitație* au crescut progresiv și a oferit utilizatorilor posibilitatea învățării funcționalității sistemului, a testării soluțiilor tehnice alese și adaptării acestora reglementărilor legale și cerințelor utilizatorilor.

În cadrul Conferinței *eGovernment "Transforming Public Services"* care a avut loc la Manchester în luna noiembrie 2005, a fost aprobată o declarație ministerială care, fixează repere și obiective, inclusiv pentru serviciile de achiziții electronice.

In perioada 2006-2010 Statele Membre își vor concentra eforturile pe crearea condițiilor optime privind livrarea serviciilor electronice cu un impact mare asupra utilizatorilor, astfel încât, în anul 2010, cel puțin 50% dintre serviciile care privesc achizițiile publice să se desfășoare prin procedură electronică.

Menționăm că, la sfârșitul anului 2005, în România ponderea în total a achizițiilor publice derulate prin procedură electronică a fost estimată la 5-7 %.

Constatare: În prezent, *totalul achizițiilor publice nu poate fi calculat în timp real*, cu exactitate, din cauza coexistenței celor două tipuri de proceduri pentru achiziții publice: procedura electronică și procedura manuală. Lipsa unei intrări unice a informațiilor provenind din cele două surse, privind achizițiile publice, induce erori de sincronizare și corelare a informațiilor respective. **Din acest motiv**, pe site-ul www.anrmap.ro sunt afișate numai rapoarte privind volumul estimat al achizițiilor publice.

Recomandare: Dezvoltarea unui mecanism de preluare continuă a unor informații sintetice din sistemul manual și corelarea acestora cu informațiile din SEAP, în scopul elaborării unor situații de raportare operative coerente, complete și corecte.

În anul 2006, Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologia Informației a implementat o nouă versiune a Sistemului *e-licitație*, care respectă prevederile legale naționale în domeniul achizițiilor publice, armonizate cu reglementările legale ale UE (*Directivă 2004/17/EC și 2004/18/EC*).

Versiunea extinsă a Sistemului *e-licitație* lansată în luna octombrie 2006 oferă noi facilități tehnice:

- publicarea anunțurilor de intenție, de participare și de atribuire, a invitațiilor de participare, precum și a documentațiilor de atribuire;

- publicarea celorlalte tipuri de anunțuri: anunțuri de intenție utilități, anunț de participare utilități, anunțuri de atribuire utilități, anunț de participare pentru concursul de soluții, rezultatul concursului de soluții, anunțuri de concesiune;
- aplicarea integrală prin mijloace electronice a procedurii de cerere de ofertă utilizând criteriul de atribuire "*prețul cel mai scăzut*" și "*oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic*";
- posibilitatea utilizării licitației electronice ca fază finală a unei proceduri de atribuire desfășurate offline sau a unei proceduri de cerere de ofertă online având criteriul de atribuire "*prețul cel mai scăzut*";
- posibilitatea de a achiziționa direct, prin intermediul unui catalog electronic, produse sau servicii.

Ordonanța de urgență nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, prevede obligația operatorului SEAP de a asigura pentru Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP) accesul nerestricționat la anunțurile transmise de către autoritățile contractante, înainte de publicarea acestora.

Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice verifică fiecare anunț transmis de către autoritățile contractante pentru publicare în SEAP, în măsura în care anunțul respectiv este în legătură cu aplicarea procedurii de atribuire a unui contract cu o valoare estimată mai mare decât pragurile valorice prevazute de lege. În termen de 2 zile lucrătoare de la data primirii anunțului în SEAP, Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice are obligația:

- a) fie, să emită către operatorul SEAP acceptul de publicare pentru anunțul respectiv, în cazul în care în urma verificării nu se constată erori/omisiuni de completare;
- b) fie, să respingă publicarea anunțului, în cazul în care se constată erori/omisiuni de completare, informând totodată autoritatea contractantă asupra acestei decizii precum și asupra modului în care erorile/omisiunile pot fi remediate.

După publicarea anunțului în SEAP, autoritatea contractantă are obligația de a transmite anunțul și către Regia Autonomă Monitorul Oficial al României, spre publicare în Partea a VI-a, Achiziții publice.

La aceste facilități se adaugă transmiterea în format electronic a anunțurilor autorităților contractante către Oficiul pentru Publicațiile Oficiale ale Comunităților Europene, în vederea publicării acestora în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE). Dobândirea calității de *OJS eSender* a permis operatorului SEAP să faciliteze autorităților contractante publicarea anunțurilor în JOUE exclusiv prin mijloace electronice.

Operatorul SEAP nu are dreptul de a publica anunțul transmis de autoritatea contractantă sau de a-l transmite spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, fără obținerea acceptului de publicare emis de către Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice.

În cazul în care, din motive de natură tehnică independente de operatorul SEAP, nu este posibilă transmiterea anunțurilor, în format electronic, spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, obligația de transmitere a acestora revine Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice.

În perioada următoare este prevăzută implementarea de facilități tehnice ce vor permite aplicarea, integral prin mijloace electronice, a procedurilor de licitație deschisă și licitație restrânsă, concesiuni și sistemul de achiziție dinamic.

Portalul www.e-licitate.ro pune la dispoziția cetățenilor informații cu privire la legislația și reglementările aferente interacțiunii dintre aceștia și administrația publică, asigură un *punct unic* de acces la informațiile privind achizițiile publice, furnizează instrucțiuni de completare a documentelor online și oferă suportul electronic pentru completarea asistată a acestora.

Documentele completate online privind achizițiile publice pot fi semnate electronic conform legislației în vigoare și trimise prin mijloace electronice.

Portalul www.e-licitate.ro permite utilizare bi-direcțională (servicii online), respectiv permite completarea online a formularelor și asigurarea întregului circuit al documentului fără a mai fi nevoie de deplasare sau de utilizarea mijloacelor clasice de transmitere a documentelor.

În cadrul portalului www.e-licitatie.ro care constituie punctul unic de acces la serviciul electronic de achiziții publice ***este asigurată siguranța informațiilor și a tranzacțiilor.***

Garantarea identității utilizatorului și protejarea informațiilor confidențiale transmise pe Internet se realizează prin utilizarea ***certificatelor digitale.***

Certificatul digital autentifică identitatea celui care îl folosește, conținând informații despre proprietar (de exemplu, numele, adresa de e-mail), data la care certificatul a fost emis, numele autorității de certificare și cheia publică (Public Key Infrastructure - PKI) pentru criptarea și decriptarea informației.

Prin semnarea documentelor se realizează criptarea informației cu cheia privată a celui care semnează. Semnarea electronică a documentelor are suport legal.

CertIFICATELE digitale sunt eliberate de către ***Agencia pentru Serviciile Societății Informaționale***, (fostă ***Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologia Informației (IGCTI)***).

Capitolul 5. Evaluarea serviciului electronic *e-licitație* în contextul evoluției către *e-guvernare*

Auditarea Sistemului *e-licitație* a fost desfășurată din perspectiva progreselor către *e-guvernare* în România, marcate de o serie de acțiuni absolut necesare într-un astfel de proces.

5.1 Cadru instituțional și legislativ

La nivel guvernamental au fost întreprinse o serie de acțiuni cu caracter strategic, susținute de legislație:

- înființarea grupului de lucru *Grupul de Promovare a Tehnologiei Informației în România* (HG nr. 271/2001), care are ca obiectiv principal crearea de premise durabile pentru implementarea societății informaționale în România;
- elaborarea și aprobarea *Strategiei Guvernului privind informatizarea administrației publice* (HG nr. 1.007/2001);
- aprobarea *Strategiei naționale pentru promovarea noii economii și implementarea societății informaționale* (HG nr. 1440/2002) în care se subliniază faptul că "trecerea la Societatea Informațională este unul din obiectivele strategice ale Guvernului României pentru perioada 2001 – 2004 și una dintre condițiile de preaderare la Uniunea Europeană".
- *înființarea Sistemului Electronic Național (SEN)*, ca sistem informatic de utilitate publică, în scopul asigurării accesului la informații publice și furnizării de servicii publice către persoane fizice și juridice (*Titlul II din Legea 161/2003, privind transparența în administrarea informațiilor și serviciilor publice prin mijloace electronice*). În aceeași lege, a fost stabilit operatorul pentru *e-guvernare* (Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologia Informației – IGCTI – aflat în momentul apariției legii în subordinea Ministerului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, și în prezent în subordinea Primului Ministru)

În perioada 2001-2005, Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, organ de specialitate al administrației publice centrale în domeniul comunicațiilor și tehnologiei informației, avînd scopul de a realiza politica Guvernului României în acest domeniu, a elaborat o serie de strategii și programe, precum:

- *Strategia Guvernului României de stimulare și susținere a dezvoltării sectorului de comunicații în perioada 2002-2012;*
- *Economia bazată pe cunoaștere;*
- *Strategia Guvernului României pentru dezvoltarea sectorului tehnologiei informației;*

- *Strategia de Dezvoltare Durabilă a României ORIZONT – 2025;*
- *Strategia Națională de Export.*

De asemenea, cadrul legislativ a fost extins cu o serie de acte normative privind: *semnătura electronică, achizițiile publice prin licitații electronice, încasarea prin mijloace electronice a impozitelor și taxelor locale, comerțul electronic, atribuirea electronică și distribuirea autorizațiilor de transport rutier internațional de marfă, procedura de avizare a instrumentelor de plată cu acces la distanță (de tipul aplicațiilor Internet-banking, home-banking sau mobile-banking), măsurile pentru realizarea schimbului de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice între România și statele membre UE și Comisia Europeană, protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal.*

Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, ca organ de specialitate al administrației publice centrale exercită rolul de a realiza politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice, serviciilor poștale, tehnologiei informației și al serviciilor societății informaționale, principala funcție a acestuia fiind aceea de defini obiectivele strategice și tactice în domeniile menționate, asigurând planificarea, elaborarea și implementarea politicilor, precum și monitorizarea, evaluarea și controlul realizării acestor politici.

Cadrul instituțional de aplicare a Strategiei Guvernului privind Sistemul Electronic Național include toate instituțiile administrației publice. Toate administrațiile care activează în spatele ghișeului (*back-office*), și care dețin arhive cu informații necesare atât serviciilor proprii cât și altor unități ale administrației publice, vor permite accesul gratuit și permanent la propriile servicii, al tuturor unităților administrative care activează ca interfață (*front-office*).

În ceea ce privește contextul instituțional în care se plasează Sistemul *e-licitație*, în ultimii trei ani se constată o dinamică ridicată a modificărilor legislative, care au implicat reorganizări ale IGCTI, prin schimbarea subordonării acestei instituții sau prin reorganizarea de fond care are loc în prezent, ca urmare a înființării *Agenției pentru Serviciile Societății Informaționale*, instituție care a preluat componenta *e-guvernare* din SEN. Prezentăm în continuare aceste acte normative intrate în vigoare în perioada noiembrie 2004 – noiembrie 2007:

1. *Legea nr. 510 din 17 noiembrie 2004* privind reorganizarea Inspectoratului General pentru Comunicații și Tehnologie Informației
2. *Hotărârea de Guvern nr. 348/2005* privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Comunicații și Tehnologie Informației (IGCTI)
3. *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 134/2006* privind înființarea Autorității Naționale pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologie Informației (ANRCTI)
4. *Hotărârea Guvernului nr. 415/2007* privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Autorității Naționale pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologie Informației (ANRCTI)

5. *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 25/2007* privind stabilirea unor măsuri pentru reorganizarea aparatului de lucru al Guvernului, cu modificările completările ulterioare.

6. *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 73/2007* privind organizarea și funcționarea Agenției pentru Serviciile Societății Informaționale

În ceea ce privește legislația privind achizițiile publice, în perioada 2006 – 2007, aceasta a fost foarte consistentă, antrenând modificări de fond ale sistemului informatic care susține Sistemul *e-licitație*.

Menționăm actele normative intrate în vigoare în perioada 2006 – 2007:

1. *Ordonanța de Urgență nr. 34 din 19 aprilie 2006* privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

2. *Legea nr. 337 din 17 iulie 2006* pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

3. *Hotărârea Guvernului nr. 925 din 19 iulie 2006* pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

4. *Hotărârea Guvernului nr. 1660 din 22 noiembrie 2006* pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică prin mijloace electronice din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

5. *Hotărârea Guvernului nr. 1337 din 27 septembrie 2006* privind completarea Hotărârii Guvernului nr. 925/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

6. *Hotărârea Guvernului nr. 782 din 14 iunie 2006* pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor.

7. *Hotărârea Guvernului nr. 71/2007* pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 34/2006

8. *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 30 din 12 aprilie 2006* privind funcția de verificare a aspectelor procedurale aferente procesului de atribuire a contractelor de achiziție publică.

9. *Hotărârea Guvernului nr. 942/2006* pentru aprobarea Normelor de aplicare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 30/2006 privind funcția de verificare a aspectelor procedurale aferente procesului de atribuire a contractelor de achiziție publică.

10. *Ordinul nr. 26/29.01.2007* pentru aprobarea Regulamentului privind supravegherea modului de atribuire a contractelor de achiziție publică.

11. *Ordinul nr. 183 din 3 noiembrie 2006* privind aplicarea dispozițiilor referitoare la contractul de publicitate media.

12. *Ordinul nr. 155/2006* privind aprobarea Ghidului pentru atribuirea contractelor de achiziție publică.

13. *Ordonanța de Urgență nr. 94 din 26 septembrie 2007* - pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

Anumite categorii de informații furnizate de Sistemul Electronic pentru Achiziții Publice (SEAP) sunt prelucrate, în vederea avizării, publicării și monitorizării, de către **Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP)**, înființată în anul 2005. Activitatea acestei autorități naționale este reglementată în următoarele acte normative:

1. *Ordonanța de Urgență nr. 74 din 29 iunie 2005* privind înființarea Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice.
2. *Hotărârea Guvernului nr. 895 din 4 august 2005* privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice.
3. *Hotărârea Guvernului nr. 525/30.05.2007* privind organizarea și funcționarea ANRMAP

5.2 Direcții de evaluare

Sistemul *e-licitație* reprezintă o componentă importantă a modernizării extensive a administrației, prin care se lansează **re-ingineria proceselor de afaceri aferente achizițiilor publice**, în scopul simplificării structurilor și procedurilor administrative, prin **trecerea de la sistemele bazate pe hârtie la sisteme de lucru fără hârtie**. Absența documentației pe hârtie accentuează necesitatea implementării unor controale IT mai puternice (controale generale și controale programate în sistemele utilizatorului) precum și a unor controale manuale stricte în mediul în care funcționează sistemul utilizatorului.

Serviciile electronice au asociate elemente de risc deoarece informația înscrisă pe documentul de hârtie tradițional este înlocuită cu informație digitală, care poate fi ușor copiată, modificată, ștearsă, etc., fără să lase urme trasabile. De aceea, pentru acest tip de sisteme, se acordă o importanță deosebită securității mediului în care funcționează sistemul și cunoștințelor personalului care administrează sau utilizează sistemul.

O atenție deosebită trebuie acordată evaluării controalelor care asigură conformitatea tranzacțiilor electronice cu cerințele asupra informației (autenticitate, integritate, confidențialitate, non-repudiare) și siguranța în ceea ce privește: completitudinea, acuratețea, validarea/aprobarea, furnizarea la timp.

Direcțiile de evaluare avute în vedere în cadrul misiunii de audit au fost:

1. *Conducere și organizare*
2. *Finanțare*
3. *Personal*
4. *Pregătirea clientului și accesibilitate*
5. *Protecția informațiilor și confidențialitatea*
6. *Securitatea sistemului*
7. *Managementul tehnologiei și al informației*
8. *Audit intern*

Constatările și concluziile privind aceste direcții de evaluare sunt expuse în secțiunile următoare.

5.2.1 Conducere și organizare

Prin *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 73/2007*, Agenția pentru Serviciile Societății Informaționale se organizează și funcționează ca instituție publică cu personalitate juridică în subordinea Ministerului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, în scopul implementării și operării la nivel național a sistemelor informatice ale administrației publice centrale care furnizează servicii publice destinate guvernării prin mijloace electronice.

În data de 25 octombrie 2007, a fost încheiat Protocolul de predare – preluare între Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologie Informației (care avea în subordine Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologie Informației), și Agenția pentru Serviciile Societății Informaționale.

În cadrul discuțiilor desfășurate în perioada misiunii de audit, conducerea actuală, reprezentată de domnul Daniel Gruia, președintele ASSI, a prezentat viziunea noii instituții și a asigurat condițiile pentru buna desfășurare a auditului. Președintele ASSI și-a manifestat disponibilitatea de a continua, de a perfecționa și de a extinde serviciile electronice de tip *e-guvernare* în scopul creșterii performanței în administrația publică și al creșterii confortului cetățenilor, precum și de a implementa un cadru de interoperabilitate eficient în administrația publică.

În ceea ce privește Sistemul *e-licitație*, acesta trebuie să se susțină din punct de vedere financiar și să fie capabil să-și recupereze costurile (de dezvoltare, de mentenanță, indirecte). Sunt necesare acțiuni de promovare continuă a serviciilor electronice *e-licitație*, prin seminarii, anunțuri pe portal, campanie de marketing și de instruire a utilizatorilor.

Extinderea serviciilor electronice astfel încât în anul 2010, cel puțin 50% dintre serviciile care privesc achizițiile publice să se desfășoare prin procedură electronică (anunțuri și tranzacții propriu-zise), reper stabilit printr-o declarație ministerială, în cadrul Conferinței *eGovernment "Transforming Public Services"* care a avut loc la Manchester în luna noiembrie 2005, constituie un obiectiv important urmărit de conducerea ASSI.

În acest sens, o acțiune absolut necesară care să susțină acest obiectiv este ***asumarea de către Guvernul României, printr-un act normativ, a Declarației de la Manchester.***

Având în vedere particularitățile sistemelor de tip *e-guvernare*, riscurile la care sunt expuse, precum și deficiențele constatate în cadrul misiunii de audit în ceea ce privește cadrul procedural, conducerea ASSI și-a manifestat intenția de a se implica în dezvoltarea și asigurarea unui sistem eficient de controale interne IT (politici, strategii, linii directoare, proceduri) care va fi implementat în perioada următoare.

Constatare: Se constată că *nu există o Strategie IT proprie și un cadru procedural asociat, precum și lipsa unui sistem de monitorizare și control, ceea ce generează dificultatea de a măsura și de a evalua rezultatele. Nu a fost stabilit un cadru de referință formal pentru evaluarea performanței.*

Recomandare: *Reevaluarea stadiului implementării Sistemului e-licitație din cadrul sistemului e-guvernare pe baza unei analize de risc asupra domeniului și elaborarea unei strategii IT la nivelul ASSI pentru programele și proiectele aferente, precum și definirea unui cadru unitar care să asigure planificarea, elaborarea și implementarea politicilor în domeniul furnizării serviciilor electronice e-licitație, precum și, monitorizarea, evaluarea și controlul realizării acestor politici.*

5.2.2 Finanțare

Prin *protocolul de predare – preluare* între Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informații și Agenția pentru Serviciile Societății Informaționale. În acest context au fost preluate **fondurile** aferente fostului IGCTI, **personalul** necesar pentru asigurarea continuității furnizării serviciilor, implementării și operării sistemelor informatice ale administrației publice ce furnizează servicii destinate guvernării prin mijloace electronice, **infrastructura** necesară operării la nivel național a sistemelor informatice ale administrației publice centrale, ce furnizează servicii publice destinate guvernării prin mijloace electronice.

Conducerea ASSI apreciază că în prezent finanțarea este acoperită, dar este supusă riscurilor care decurg din extinderea numărului de servicii cu valoare adăugată și din încasări reduse.

Neaplicarea unei viziuni integratoare la nivel guvernamental, constituie motivul suprapunerii unor proiecte având același domeniu de aplicație, ceea ce are drept consecință alocarea și cheltuirea inefficientă a fondurilor sau lipsa unor servicii care să acopere cerințele clienților.

Lipsa unei coordonări unitare, lipsa unui cadru comun de cooperare și interoperabilitate conduce la multiplicarea finanțărilor și la scăderea semnificativă a eficienței utilizării fondurilor. Este necesară o analiză globală a finanțărilor la nivelul administrației publice centrale pentru a depista dezvoltările aceluiasi tip de proiect efectuate în paralel de către instituțiile (MEF, MIRA, MMES, CNAS, CNPAS) generate de

ASSI își propune ca obiective crearea unui cadru adecvat pentru menținerea controlului implementării proiectelor, orientarea finanțărilor către proiecte dezvoltate de ASSI, crearea unui cadru de reglementare și cooperarea în vederea asigurării interoperabilității, dezvoltarea serviciilor electronice pe direcțiile prevăzute de Legea nr. 161/2003.

5.2.3 Personal

Asigurarea că personalul are cunoștințele și abilitățile necesare și că este utilizat eficient, constituie elementul cheie pentru succesul extinderii implementării și utilizării noilor tehnologii furnizate de Sistemul *e-licitatie*.

Constatări: În cadrul ASSI, competențele cerute pentru un astfel de mediu de operare sunt stabilite și definite. În general, personalul își cunoaște rolurile și responsabilitățile și are suficientă autoritate pentru a le îndeplini. Competențele includ: achiziționarea tehnologiei, managementul schimbării, negocierea și managementul contractelor, managementul aptitudinilor de nivel înalt al contractorilor/consultanților în IT și Comunicații, securitatea sistemului, managementul proiectului, managementul riscului, managementul relațiilor/asocierilor și perfecționarea implementării sistemului, operarea și administrarea sistemului.

În cadrul restructurării care urmează să aibă loc, noua conducere intenționează includerea unor noi competențe în cadrul ASSI: *auditul sistemelor IT, auditul securității, managementul proiectelor, analiza de procese de afaceri, arhitectură aplicații, arhitectură date*, care vor trebui să fie consistente cu obiectivele noii instituții, cu viziunea și cu noile abordări ale noii conduceri.

Cerințele legate de personalul specializat care asigură administrarea, întreținerea și utilizarea sistemelor, necesită o evaluare regulată pentru a se asigura că este alocat un număr suficient de personal cu competențe privind mediul de operare.

Constatare: *Nu există planuri de instruire pe termen lung* având ca obiectiv promovarea unei performanțe ridicate. Având în vedere dinamica domeniului se impune asigurarea instruirii continue pentru a obține și a menține aptitudinile necesare.

Pentru a atrage și pentru a păstra personalul și pentru a promova o performanță ridicată este necesară menținerea unei politici de stimulare adecvate.

Recomandare: Având în vedere specificul serviciilor online și evoluțiile rapide în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor, este necesară implementarea unei *politici de motivare și menținere a personalului cu experiență în administrarea și operarea sistemelor informatice, atragerea unor resurse umane competente și responsabile, actualizarea cunoștințelor din acest domeniu prin includerea în planul de instruire a unor cursuri dedicate profilului special al sistemului e-licitație*.

5.2.4 Pregătirea clientului și accesibilitate

Implementarea Sistemului *e-licitatie* oferă o alternativă la modul clasic de interacțiune, instituțiilor publice și mediului de afaceri, în sensul că se oferă posibilitatea de a alege pot alege unde și când să acceseze serviciile publice care le sunt destinate. Din ce în ce mai mult, oamenii doresc să acceseze serviciile publice

aici și acum. Costul dezvoltării serviciilor on line este modest în comparație cu al altor canale de distribuție.

Ratele de eroare pentru procesarea electronică a formularelor sunt semnificativ scăzute față de procesările bazate de hârtie. Calculatorul poate verifica modul de completare al unui formular și poate da îndrumări, răspunde la întrebări, și chiar avertiza utilizatorul să completeze toate câmpurile obligatorii din formular.

Constatare: Gradul de utilizare a serviciilor electronice este determinat de pregătirea beneficiarilor Sistemului *e-licitație*, de dotarea tehnică și de abilitățile utilizatorilor, de nivelul de instruire al acestora, precum și de încrederea acestora în sistemele IT. De aceea, o latură importantă în crearea cadrului de implementare a noilor tehnologii o constituie *pregătirea utilizatorilor pentru un astfel de demers*. Un factor care influențează negativ *receptivitate față de noile tehnologii* îl constituie *pregătirea neuniformă a utilizatorilor* pentru a utiliza tehnologia informației și faptul că aceștia *nu conștientizează beneficiile* pe care aceasta le aduce.

Utilizatorii nu au încă suficientă încredere în securitatea pe care o oferă sistemele de comunicații și soluțiile informatice, în general.

În vederea lansării noii versiuni a Sistemului *e-licitație*, în perioada 11-21 decembrie 2006 au fost organizate instruirii pentru aproximativ 900 de utilizatori și pentru ANRMAP. În anul 2007, au mai fost instruiți, la cerere, aproximativ 300 de utilizatori. Participanții au fost autorități contractante sau companii ofertante. Instruirile s-au desfășurat atât la sediul IGCTI cât și la sediul beneficiarilor.

Procedura de înscriere a fost de tip online: anunț pe site, utilizarea unui cont pentru înscrieri, obținerea listei de participanți (separată pentru autorități contractante de cea pentru companii ofertante), programare instruire.

Recomandare: Este necesară desfășurarea continuă a unor acțiuni pentru informarea, conștientizarea și instruirea utilizatorilor pentru ca aceștia să devină utilizatori competenți ai Sistemului *e-licitație*.

Constatare: În etapa de proiectare a funcțiilor aferente Sistemului *e-licitație* au fost analizate și evaluate pregătirea clienților, cerințele acestora pentru servicii electronice, și modul cum vor beneficia aceștia de ele. Serviciile electronice sunt disponibile tuturor utilizatorilor care se așteaptă să le utilizeze. Sistemul este ușor de utilizat, este asigurată asistență tehnică online pentru utilizatori și aceștia sunt încurajați să utilizeze Internetul și tehnologiile asociate.

Cu toate că numărul clienților care cunosc serviciul electronic *e-licitație* disponibil este semnificativ, există un număr mare de instituții publice care utilizează procedura manuală. Având în vedere că ASSI nu cunoaște numărul exact al instituțiilor publice din România, cu toate că s-au făcut demersuri în acest sens, nu se poate preciza numărul beneficiarilor potențiali care în prezent nu utilizează SEAP.

Recomandare: Sunt necesare acțiuni concertate și consecvente pentru dezvoltarea culturii informatice, pentru instruirea beneficiarilor actuali și potențiali pentru a le asigura accesul la noua tehnologie, precum și pentru dezvoltarea încrederii în Sistemul *e-licitație*, în asigurarea securității tranzacțiilor și în protecția datelor.

5.2.5 Protecția informațiilor și confidențialitatea

Constatare: A fost creat cadrul legislativ în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal, asigurarea accesibilității, diseminării și a modului de conservare a informațiilor publice în scopul creșterii încrederii în SEN. Asigurarea protecției informațiilor și confidențialitatea presupun, de asemenea, existența unui cadru de monitorizare a modului în care informația este gestionată pentru a fi conformă cu legislația și cu standardele implementate.

Informațiile gestionate în cadrul Sistemului *e-licitație*, cu excepția informațiilor privind prețurile, sunt în cea mai mare parte informații publice și sunt publicate pe site-ul web. Având în vedere specificul și extinderea sistemului, precum și încrederea pe care utilizatorii trebuie să o aibă în Sistemul *e-licitație*, în caz de fraudă, reputația entității ar fi puternic afectată, iar sistemul ar fi compromis. Motivația pentru fraudă este indusă de însuși obiectivul principal al sistemului, efectuarea achizițiilor publice, față de care se pot manifesta interese (uneori foarte mari) din partea competitorilor.

Informația privind prețurile, care este cea mai sensibilă, are asignat un nivel de protecție ridicat, în concordanță cu restricțiile de divulgare sau de senzitivitate a acestora. Această informație este încriptată și nu este accesibilă sub nici o formă utilizatorilor neautorizați.

Nu este definită custodia datelor pentru orice informație care ar putea fi divulgată, transmisă sau primită de la o terță parte. Restricțiile asupra divulgării informațiilor sunt agreeate formal de către personal și de terții care au acces la informații confidențiale.

Nu există date cu caracter personal gestionate de sistemul *e-licitație*.

Recomandări:

- (a)- Evaluarea sistemului de securitate a informațiilor, de protecție a datelor, de asigurare a accesibilității, diseminării și a modului de conservare a informațiilor publice și impunerea de măsuri pentru perfecționarea acestuia.
- (b)- Elaborarea unor linii directoare pentru asistarea instituțiilor publice, pentru a permite partajarea informațiilor în scopul livrării unor servicii de calitate.
- (c)- Conștientizarea beneficiarilor serviciilor electronice în legătură cu politica privind protecția informațiilor/ confidențialitatea, și cu faptul că aceasta este consistentă cu cerințele legislative și asigură utilizarea informațiilor personale într-un mod transparent.

(d)- Stabilirea unei metodologii de clasificare a informațiilor și de protejare a informațiilor sensitive pentru a preveni divulgarea sau accesul neautorizat la acestea. Evaluarea politicilor de menținere a înregistrărilor și de utilizare a acestora și a conformității cu cerințele legislației în vigoare.

(e)- Monitorizarea regulată a utilizării informației pentru a asigura conformitatea cu politicile și cerințele legislative.

(f)- Stabilirea sancțiunilor adecvate pentru violarea confidențialității, în vederea creșterii interesului public în ceea ce privește adecvarea protecției proprietății / confidențialității la cerințele beneficiarilor serviciilor electronice, pentru a îmbunătăți percepția publică asupra eșecului datorat nerespectării sarcinilor legate de protecția informațiilor / confidențialitate.

(g)- Publicarea pe *web* a politicii privind protecția informațiilor / confidențialitatea într-o manieră accesibilă, ușor de găsit, și a mecanismelor de utilizare a informației.

5.2.6 Securitate

În rețeaua globală Internet care constituie suportul pentru componenta *e-licitatie*, asigurarea securității rețelelor informaționale devine o cerință fundamentală pentru creșterea încrederii utilizatorilor în mijloacele electronice utilizate. Atât cauzele atacurilor în rețea cât și evoluțiile tehnice cunosc schimbări rapide, dinamica acestora necesitând implementarea și evaluarea periodică a sistemului de securitate.

Având în vedere riscurile care decurg din dependența organizațiilor de rețelele de comunicații electronice și de sistemele și serviciile informatice, precum și din vulnerabilitatea acestora în ceea ce privește securitatea informațiilor, MCTI a inițiat *Strategia Guvernamentală în domeniul securității informației*, care este în curs de avizare și aprobare. Acest proiect are în vedere patru concepte de bază din domeniul securității: *prevenție, protecție, reacție și perfecționare*.

Preocupările MCTI pentru standardizare în domeniul tehnologiei informației și al securității informației și sistemelor s-a materializat în adoptarea și aprobarea variantelor românești pentru un număr semnificativ de standarde internaționale privind securitatea informației, dintre care exemplificăm pe cele care se referă la furnizarea serviciilor electronice:

- *SR ISO/CEI 17799:2000 – Tehnologia informației. Cod de practică pentru managementul securității informației*
- *SR ISO/CEI 15408-1: 2004 - Tehnologia informației. Tehnici de securitate – Criterii de evaluare pentru securitatea tehnologiei informației (Partea 1: Introducere și model general)*
- *SR ISO/CEI 15408-2:2002 - Tehnologia informației. Tehnici de securitate – Criterii de evaluare pentru securitatea tehnologiei informației (Partea 2: Cerințele funcțiilor de securitate)*

- o *SR ETSI TS 102023 V1.2.1:2003 – Semnături electronice și infrastructuri (ESI). Cerințe privind politica pentru autoritățile de marcare temporală*

Recomandări:

(a)- Elaborarea politicii de securitate IT a ASSI în concordanță cu politicile guvernamentale și cu evoluțiile în domeniu.

(b)- Crearea cadrului procedural pentru implementarea și utilizarea standardelor și procedurilor de securitate în cadrul ASSI, care să asigure un grad ridicat de fiabilitate și siguranță al operațiunilor desfășurate în cadrul Sistemului e-licitație, în acord cu practicile internaționale în domeniu.

Evaluarea stadiului de implementare la nivelul ASSI a politicilor, al adoptării unor standarde și recomandări în domeniul tehnologiei informației privind eficiența și securitatea sistemelor IT.

(c)- Adoptarea unei abordări de management al riscurilor pentru a determina nivelele de securitate. Elaborarea și menținerea unui set de norme privind responsabilizarea întregului personal în asigurarea securității sistemului.

Este necesară evaluarea și gestionarea riscurilor specifice care decurg din: lipsa politicii de securitate; lipsa capabilităților pentru a adresa subiectele privind securitatea; viruși și atacuri ale hacker-ilor, atacuri care generează căderi ale sistemului sau/și perturbă activitatea; inabilitatea de a opera în eventualitate unei căderi majore de sistem; motive de securitate care nu permit realizarea de parteneriate cu alte organizații.

(d)- Impunerea unor standarde de competență pentru specialiștii implicați în managementul securității. Elaborarea unor linii directoare pentru implementarea măsurilor de securitate.

(e)- Pentru dezvoltarea încrederii în sistemele informatice, asigurarea securității acestora și protecția datelor, o măsură eficientă este promovarea pe scara largă a auditului intern în domeniul securității sistemelor informatice și rețelelor de comunicații. Auditul trebuie să furnizeze informații detaliate despre elementele implicate în securitatea informațiilor, să evalueze vulnerabilitatea și amenințările existente în cadrul ASSI cu privire la problemele de securitate, să evalueze și să implementeze infrastructura de securitate optimă.

(f)- Se va nominaliza persoana care va îndeplini funcția de manager de securitate.

5.2.7 Managementul tehnologiei și al informației

Constatare: În cadrul instituției s-a pus accent pe livrarea serviciilor electronice, care a constituit obiectivul principal în dezvoltarea componentei e-licitație și s-a acordat o atenție deosebită schimbării (re-ingineriei) proceselor afacerii. Schimbările în modul în care operează instituțiile publice, prin utilizarea

tehnologiei informației care au impus reproiectarea proceselor afacerii, sunt semnificative. S-au operat perfecționări ale fluxurilor de informații și ale metodelor de lucru, acestea impunând modificări ale sisteme IT la nivelul utilizării, în primul rând la nivelul interfeței utilizator.

Recomandare: Este necesară *monitorizarea continuă a riscurilor specifice care decurg din funcționarea Sistemului e-licitație*: existența unor tehnologii proiectate sau implementate incorect; utilizarea unor tehnologii nevalidate care generează căderi ale sistemului; utilizarea unor tehnologii neadecvate la cerințele curente, care au ca efecte performanță, disponibilitate și siguranță scăzute; interacțiune inefficientă a sistemelor care generează procese inefficiente; conținut informațional inaccesibil sau greu accesibil, imposibilitatea utilizării unor oportunități pentru creșterea gradului de partajare a informațiilor și a tehnologiilor între instituții.

5.2.8 Audit intern

Constatare: În cadrul misiunii de audit extern desfășurate de Curtea de Conturi a României, referitoare la componenta *e-licitație* din cadrul portalului *e-guvernare*, au fost constatate deficiențe semnificative, în special privind *cadrul formal de implementare a managementului securității sistemului*, o mare parte a acestor deficiențe decurgând din lipsa sau inconsistența unor controale adecvate (politici, proceduri, norme, reglementări), fapt care generează riscuri majore la acest nivel, în ceea ce privește funcționarea acestui serviciu electronic. De asemenea, s-a constatat faptul că până în prezent, în cadrul instituției, nu s-au desfășurat acțiuni de audit intern referitoare la acest domeniu.

Recomandare: *Crearea unei structuri dedicate auditului IT și auditului securității*, includerea unei teme de audit în planul de audit intern al ASSI, pe anul 2008, având ca obiect evaluarea stadiului implementării și utilizării Sistemului *e-licitație* și perspectivele care decurg din evoluțiile în domeniu.

Capitolul 6. Evaluarea controalelor generale IT pentru Sistemul e-licitație

I. Organizarea și managementul sistemului IT

Implicarea conducerii la cel mai înalt nivel în coordonarea activităților legate de Sistemul e-licitație operațional în Sistemul Electronic Național

Viziunea noii instituții, asumată de conducerea ASSI, privind continuarea, perfecționarea și extinderea serviciilor electronice de tip *e-guvernare* în scopul creșterii performanței administrației publice și al creșterii confortului cetățenilor

precum și intenția implementării unui cadru de interoperabilitate eficient în administrația publică, conferă încredere în ceea ce privește asigurarea unui cadru adecvat extinderii Sistemului *e-licitație*.

Conducerea ASSI și-a manifestat intenția de a se implica în dezvoltarea și asigurarea unui sistem eficient de controale interne IT (politici, strategii, linii directoare, proceduri) care va fi implementat în perioada următoare.

În ceea ce privește implicarea conducerii IGCTI în coordonarea activităților, nu ne putem exprima o opinie, întrucât nu au fost disponibile documente referitoare la managementul IT pentru perioada anterioară înființării ASSI. Din interviurile desfășurate cu personalul de conducere de la nivelul departamentelor, direcțiilor și serviciilor rezultă că ***nu au fost elaborate strategii și politici IT formale, bazate pe o evaluare a riscurilor*** (riscuri în etapa de implementare, riscuri în etapa de livrare a serviciilor electronice, etc.), ***nu au fost stabilite linii directoare pentru atingerea obiectivelor, nu au fost prezentate inițiative strategice în domeniul IT*** determinate de tranziția către procedurile electronice. ***Riscurile nu au fost identificate, planificate și gestionate în mod formal și nu s-a efectuat o analiză a beneficiilor potențiale ale utilizării Sistemului e-licitație.***

Planificarea activităților IT

Constatare: Nu există un plan corespunzător și documentat pentru coordonarea activităților legate de funcționarea Sistemului *e-licitație*. Rezultatele scontate, precum și țintele și etapele în dezvoltarea și implementarea proiectelor *e-licitație* nu sunt documentate (în planificarea entității).

Managementul programelor și al proiectelor. Raportarea către conducerea IGCTI

Managementul proiectelor *e-licitație* este cuprinzător și sistematic dar nu se realizează pe baza unui cadru formal adecvat. Activitățile și progresul proiectelor *e-licitație* nu sunt monitorizate în raport cu planurile elaborate în acest domeniu. Supervizarea, dezvoltarea și întreținerea Sistemului *e-licitație* se desfășoară în cadrul *Departamentului Achiziții Publice prin Mijloace Electronice*. Persoanele responsabile cu monitorizarea rezultatelor au suficientă autoritate pentru a identifica subiectele și pentru a iniția acțiuni corective. Nu există o raportare regulată către conducerea de vârf a activităților legate de implementarea Sistemului *e-licitație*. Nu funcționează un sistem unitar de raportare privind utilizarea serviciilor electronice de tip *e-licitație* (cu stabilirea termenelor de raportare, activități urmărite, cauze și măsuri luate în cazul apariției problemelor, etc.). Nu sunt stabiliți indicatori de performanță IT care trebuie să fie aduși la cunoștința conducerii instituției, în mod oficial.

Respectarea reglementărilor în domeniu și a cerințelor proiectului

Este stabilită responsabilitatea asigurării că Sistemul *e-licitație* implementat este actualizat în conformitate cu ultima versiune furnizată (versiunea programelor, conținutul digital, etc.). Configurațiile hardware / software au fost livrate și instalate conform clauzelor contractuale, pe etape și la termenele stabilite. Pachetele software au fost furnizate conform clauzelor contractuale. Documentația a fost furnizată conform contractului.

Organizarea sistemului de monitorizare a activităților și serviciilor IT

Monitorizarea activităților legate de Sistemul *e-licitație* s-a realizat la nivelul Departamentului Achiziții Publice prin Mijloace Electronice și la nivelul celor trei servicii din cadrul departamentului: *Serviciul Autoritate de Certificare, Serviciul Autorități Contractante, Serviciul Suport Companii*. Nu există atribuții privind monitorizarea consecventă, pe bază formală, a stadiului proiectelor *e-licitație*. Nu există o metodologie de evaluare a implementării și utilizării proiectelor *e-licitație*. Se efectuează în mod periodic evaluări ale performanței utilizatorilor sistemului *e-licitație*. Personalul implicat în proiectele *e-licitație* este instruit profesional în mod periodic.

Monitorizarea la nivelul utilizării

Nu există o procedură formală privind planificarea și monitorizarea utilizării sistemului la nivelul beneficiarilor sistemului (instituții și autorități publice, cetățeni, mediul de afaceri). Serviciile electronice *e-licitație* au fost furnizate continuu. Utilizatorii sunt interesați și se implică continuu în perfecționarea și diversificarea serviciilor electronice *e-licitație*. Nu este documentată o politică de protecție a utilizatorului privind calitatea serviciilor electronice.

Concluzii

Implementarea noii versiuni, în ianuarie 2007, a sistemului *e-licitație* s-a realizat ca urmare a schimbărilor legislative care au impus-o. Conducerea instituției sprijină și impulsionează implementarea Sistemului *e-licitație*.

Nu a fost stabilită o politică oficială, consistentă privind implementarea componentei *e-licitație* în cadrul instituției. Implementarea a fost efectuată fără a exista o strategie sau politică scrisă bazată pe evaluarea riscurilor.

Nu au fost elaborate în mod formal proceduri specifice de monitorizare, analiză și evaluare a beneficiilor potențiale, acestea fiind identificate la nivel general.

Obiectivele IT din cadrul entității sunt coroborate cu obiectivele proiectelor pentru *e-licitație*.

Conducerea ASSI este conștientă atât de importanța introducerii și extinderii sistemului *e-licitație*, cât și de riscurile ce pot să apară în cadrul sistemului *e-*

licitație ca urmare a utilizării acestuia. De asemenea, este preocupată de găsirea unor soluții pentru recuperarea investiției făcute în proiect, prin creșterea numărului de utilizatori și finanțarea dezvoltărilor din cadrul proiectului. Conducerea ASSI consideră necesară aprobarea unor politici privind achizițiile publice, în consens cu *Declarația ministerială de la Manchester*, precum și crearea unui cadru legal care să prevadă obligativitatea pentru instituțiile publice de a utiliza SEAP.

În cadrul auditului a rezultat că, pe parcursul implementării sistemului, au avut loc întâlniri periodice între conducerea instituției și personalul implicat în funcționarea SEAP, care au avut ca obiect discuții legate de necesitatea implementării Sistemului *e-licitatie* și de măsurile care se impun. Nu au fost prezentate documente care să consemneze astfel de activități.

Recomandare: *Elaborarea unei strategii formale și a unui plan corespunzător și documentat* pentru coordonarea activităților legate de furnizarea serviciilor electronice, care să definească și să impună principiile și metodele de implementare, utilizare, întreținere și dezvoltare a sistemelor informatice, precum și atribuțiile factorilor implicați în gestionarea proceselor IT.

Conducerea trebuie să fie informată cu regularitate despre activitatea IT, prin contacte cu factorii implicați în operarea sistemului pentru evitarea discontinuităților și a perturbațiilor legate în special de asigurarea continuă a serviciilor.

Recomandare: *Se impune crearea și consolidarea unui cadru eficient care să asigure coordonarea și monitorizarea activităților legate de sistemul IT* (planificare, raportare, asigurarea calității serviciilor, respectarea reglementărilor în domeniu și a cerințelor proiectelor IT, securitatea informației și a sistemului, continuitatea sistemului, managementul schimbării și dezvoltarea de sistem, auditul intern IT). *Trebuie să se asigure adecvarea la noul context organizatoric, având la bază criteriile funcționale, compatibile cu ierarhizarea administrativă:* asigurarea unui cadru metodologic și procedural adecvat acestui nivel, informarea regulată a conducerii în ceea ce privește funcționarea sistemului informatic, asigurarea respectării procedurilor interne IT, asigurarea și utilizarea tehnologiilor informației într-o manieră eficientă, în concordanță cu cerințele specifice.

Nivel de risc: *Având în vedere importanța, complexitatea și specificul problematicii asociate atribuțiilor stabilite prin lege pentru ASSI, precum și lipsa unui sistem de controale interne IT (politici, strategii, proceduri, linii directoare, etc.), adecvat la cerințele și amploarea activității, considerăm nivelul de risc ca fiind major.*

Gradul de automatizare

Constatare: Infrastructura hardware/software aferentă Sistemului de achiziții publice SEAP este de ultimă generație. Prin utilizarea acestui sistem, instituțiile publice din România și mediul de afaceri au posibilitatea procurării de bunuri și

servicii prin mijloace electronice. Sunt evidențiate efecte pozitive caracterizate prin scăderea costurilor de achiziție, creșterea numărului de utilizatori, creșterea numărului de produse achiziționate online.

În ceea ce privește *atribuirea prin licitație electronică a contractelor*, au fost raportate economii reale prin utilizarea serviciului *e-licitatie* disponibil.

Aplicațiile sunt integrate în sistem. Acesta este bazat pe o arhitectură deschisă și permite extinderea prin includerea de noi aplicații. În dezvoltarea și perfecționarea sistemului, au fost luate în considerare și cerințele ANRMAP.

La data efectuării auditului, aplicațiile *back-office* sunt integrate cu aplicațiile *front-office* și se asigură comunicarea și schimbul de informații dintre acestea într-o modalitate efektivă și compatibilă.

Nivel de risc: Având în vedere existența unor configurații hardware/ software și a arhitecturilor și tehnologiilor informatice aferente de ultimă generație, adecvate cu cerințele sistemului SEAP, riscul asociat livrării unor servicii electronice de calitate în acest context este apreciat ca fiind minor.

Dependența de sistemul informatic

Constatare: Având în vedere că în cadrul sistemului SEAP volumul tranzacțiilor este semnificativ, apreciem dependența de sistemul informatic ca fiind critică, aplicațiile fiind indispensabile atât pentru nivelul operațional, cât și pentru asigurarea fondului de date la nivel central. De asemenea, sunt critice: asigurarea serviciilor de comunicație și operativitatea intervențiilor în cazuri de incidente.

Datorită faptului că o parte a serviciilor IT este externalizată, existând un risc major în cazul în care furnizorul ar întrerupe livrarea serviciilor (chiar din motive de forță majoră), *recomandăm o evaluare a riscurilor aferente externalizării serviciilor IT și stabilirea măsurilor privind asigurarea continuității sistemului.*

Nivel de risc: Având în vedere efectele indisponibilității sistemului peste un anumit prag de timp, riscul estimat, generat de dependența de sistemul informatic este major.

Resurse și cunoștințe IT

Funcționarea Sistemului *e-licitație* se desfășoară în cadrul a trei servicii din *Departamentul Achiziții Publice prin Mijloace Electronice*: Serviciul Autoritate de Certificare, Serviciul Autorități Contractante, Serviciul Suport Companii. Competențele în cadrul sistemului *e-licitație* sunt determinate

Constatare: Personalul aflat în componența structurilor IT care gestionează procesele aferente componentei *e-licitație* este instruit atât în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor informației și respectarea procedurilor de operare a sistemului cât și în aplicarea politicilor privind securitatea sistemului, asigurarea corectitudinii și protecției informațiilor.

În Sistemul *e-licitație* sunt antrenate aproximativ 25 de persoane. Pozițiile cheie au fost identificate, definite și completate.

Aptitudinile personalului sunt evaluate continuu și comparate cu necesitățile sistemului. Instruirea și suportul mențin abilitățile personalului la curent cu dezvoltările Sistemului *e-licitație*. Există mecanisme pentru a transfera cunoștințele dobândite din exterior către entitate.

Nivelul de instruire al personalului este ridicat. Se desfășoară instruirea continuă, pe categorii de probleme specifice acestui sistem. Astfel, au fost organizate cursuri interne pe probleme de securitatea sistemelor (*Riscuri de securitate la comunicația prin e-mail* și *Riscuri de securitate privind navigarea pe Internet*) la care au participat aproximativ 50 de persoane.

Pentru *departamentele de achiziții publice* specializate din teritoriu aparținând *Direcției economice* a IGCTI, au fost instruite aproximativ 30 de persoane care utilizează sistemul *e-licitație* (pentru achizițiile proprii).

Sunt realizate testări periodice (de 3 ori pe an), atât pentru a evalua nivelul profesional al personalului cât și pentru depistarea problemelor pentru care este necesară aprofundarea instruirilor. Este necesară extinderea instruirii, având în vedere, de asemenea, complexitatea problematicii configurațiilor sau extinderea sistemului.

Au mai fost semnalate necesități de instruire pe subiecte legate de managementul proiectelor și de managementul schimbării și dezvoltării sistemului.

Recomandare: Elaborarea unei politici formale în ceea ce privește instruirea personalului și a unui plan documentat, în care să fie incluse teme de interes major, legate de activitatea ASSI (securitatea sistemelor, managementul proiectelor, managementul schimbării și dezvoltării sistemului, standarde și bune practici, administrare sistem, utilizare aplicații, etc.).

În general, personalul instruit este suficient în raport cu necesitățile actuale de utilizare a sistemului *e-licitație* și cu capacitatea configurațiilor de calcul. Există și anumite categorii de personal, în special personalul tehnic IT, pentru care se constată o supraîncărcare a acestuia.

În cazul indisponibilității, sarcinile aferente funcției de administrare de sistem sunt preluate de persoane cu cunoștințe în acest domeniu. Nu există o procedură formală privind modul în care trebuie să se desfășoare acest proces, ceea ce implică riscuri majore în ceea ce privește siguranța și securitatea sistemului.

Constatare: Există anumite cunoștințe care sunt concentrate la nivelul unui număr restrâns de personal, în special pentru administratorul de sistem, ceea ce generează un risc major, în cazul indisponibilității acestuia.

Recomandare: Evaluarea posturilor considerate ca fiind critice și pregătirea unor persoane pentru dublarea acestor posturi.

Fluctuația personalului propriu implicat în coordonarea și funcționarea sistemului *e-licitație*, inclusiv în utilizarea sistemului, pe perioada derulării proiectului este

redușă. Aceasta se datorează politicii de motivare și stimulare a personalului, care are un moral bun.

Politica de motivare și stimulare oferă flexibilitate în implementarea și managementul sistemului *e-licitație*:

- promovează acceptarea dezvoltărilor tehnologice și a schimbărilor în activitate,
- încurajează re-orientarea aptitudinilor pentru noile activități,
- atrage și reține personal calificat, cu perfecționare înaltă,
- încurajează performanța.

Recomandare: Având în vedere specificul domeniului și evoluțiile rapide în domeniul furnizării serviciilor electronice, este necesară menținerea politicii de motivare a personalului cu experiență în operarea administrarea și întreținerea sistemului, atragerea unor resurse umane competente și responsabile, actualizarea cunoștințelor din acest domeniu prin includerea în planul de instruire a unor cursuri dedicate profilului special al sistemului *e-licitație*, politici care vor avea ca efecte creșterea satisfacției personalului care se va reflecta în nivelul de performanță.

Nivel de risc: Având în vedere nivelul de instruire adecvat cu cerințele de operare ale sistemului SEAP, precum și utilizarea unor proceduri performante de protecție a informațiilor, **riscul unor intervenții eronate din partea personalului este minor.**

Increderea în IT

Personalul ASSI este informat despre necesitatea și beneficiile Sistemului *e-licitație*, înțelege perspectivele și evoluția sistemului *e-licitație*, rolurile pe care le va juca și așteptările de la acesta.

Conducerea de vârf și personalul implicat în proiecte demonstrează încredere în implementarea programelor și proiectelor aferente Sistemului *e-licitație*. Sistemul *e-licitație* acoperă necesitățile curente ale activității, este flexibil și adaptabil.

În ceea ce privește coordonarea, administrarea, întreținerea și utilizarea, personalul implicat apreciază sistemul ca fiind complex, dar fără să implice dificultăți tehnice deosebite.

Erorile semnalate în perioada imediat următoare lansării sistemului (testarea cu utilizatorii) au fost corectate. În prezent, cele mai frecvente solicitări pentru suport se referă la înțelegerea procedurii de autentificare. Semnalarea anomaliilor, erorilor sau incidentelor se face online sau prin intermediul *helpdesk*, suportul tehnic este acordat permanent, prin expunerea modalităților de corectare/ rezolvare a problemelor apărute.

Sistemul poate suporta extinderea serviciilor electronice *e-licitație*, prin includerea de noi aplicații fiind bazat pe o arhitectură deschisă.

Atât documentația tehnică furnizată de către dezvoltatorii software cât și suportul metodologic oferit în cadrul sistemului sunt apreciate de utilizatorii interni ca fiind adecvate.

Utilizatorii interni nu consideră dificilă utilizarea sistemului și apreciază ca fiind utilă implementarea și extinderea acestuia.

Nivel de risc: Increderea în sistem a utilizatorilor și suportul oferit implică, în ceea ce privește perspectiva utilizării sistemului SEAP, un nivel de risc minor.

Externalizarea activităților și serviciilor IT

Externalizarea activităților și serviciilor IT include: service echipamente, dezvoltare software de aplicație, dezvoltare software de securitate, servicii Internet.

Furnizorii IT sunt companii mari, cunoscute pe piața IT&C și au reputație solidă:

1. TotalSoft – Dezvoltare și întreținere sistem software *e-licitatie* – aplicația de achiziții publice
2. UTI SYSTEM S.A. Dezvoltare Sistem electronic de Achizitii Publice – modulul de securitate
3. RCS & RDS S.A. Furnizare de servicii dedicate Internet
4. NET VISION TELECOM Furnizare de servicii dedicate Internet
5. HP România – furnizare de echipamente hardware

Nu sunt semnalate probleme în legătură cu dependența față de furnizori. Pentru versiunea curentă, entitatea dispune de codul sursă al componentelor software.

Nivel de risc: Având în vedere mărimea și reputația furnizorilor, precum și clauzele contractuale, riscul decurgând din contractele cu aceștia, în ceea ce privește calitatea serviciilor, respectarea termenelor, confidențialitatea este minor.

Calitatea serviciilor

Entitatea auditată este certificată ISO 9001/2000. Manualul calității conține, în harta proceselor, procesele aferente Sistemului *e-licitație*. De asemenea, conține procedurile operaționale aferente următoarelor structuri organizaționale: *Serviciul Portal eGuvernare, Serviciul Autoritate de Certificare, Serviciul Suport Autorități Contractante, Serviciul Suport Companii.*

Recomandare: Extinderea certificării pentru conformitatea cu un standard de referință de securitate a sistemelor (de exemplu ISO 17799).

Raportarea către management

Constatare: Conducerea IGCTI nu a implementat un sistem de raportare formală și regulată a activităților IT către management. În situația în care apar probleme, aceste sunt semnalate, de regulă în scris sau direct, către conducere. Lipsa unei proceduri formale de raportare conduce la creșterea riscului ca problematica IT să nu fie suficient cunoscută de conducere.

Recomandare: Introducerea unor raportări formale și sistematice către conducerea ASSI, privind activitatea IT. Se recomandă, de asemenea, stabilirea unei raportări IT formale și regulate către management, pe subiecte clar definite (proiecte IT, probleme interne, probleme de securitate etc.)

II. Securitatea fizică și controalele de mediu

Controlul accesului fizic

Amplasamentul destinat echipamentelor aferente infrastructurii *e-guvernare* / *e-licitație* este adecvat.

Există regulament de acces care include proceduri de acces stabilite și aprobate oficial, în spațiile care găzduiesc echipamentele IT. De asemenea, se precizează: cine are acces în săli, care sunt mijloacele prin care se controlează accesul în aceste spații (card de acces, sistem biometric, cameră video), cerința ca vizitatorii să fie însoțiți de un angajat al entității. Sunt instalate echipamente de restricționare a accesului utilizatorilor (sistem biometric).

A fost elaborată și documentată procedura operațională privind accesul fizic în încăperile în care este amplasată infrastructura IT ce compune Sistemul Electronic Național care include Sistemul *e-licitație*.

În legătură cu sistemul biometric utilizat pentru autorizarea accesului în sala serverelor, s-a constatat că între locul unde este amplasat acesta și sala serverelor se află un birou, cu acces în sala serverelor prin card de acces, în care își desfășoară activitatea un număr de 5 persoane (adiacent sălii serverelor).

Recomandare: *Amplasarea sistemului de acces biometric la ușa de acces în sala serverelor.*

Protecția mediului

Sălile în care este instalată configurația aferentă Sistemului *e-licitație* sunt echipate cu: sisteme de prevenire a incendiilor, dispozitive pentru controlul umidității, aer condiționat, camere ecranate.

La nivel de instituție există regulament intern privind protejarea cablurilor de rețea, amplasarea elementelor active ale rețelei în rackuri speciale, etc.

Recomandare: Implementarea unei proceduri privind asigurarea securității fizice și de mediu care să includă controale IT care să asigure, pe de o parte, protecția

împotriva accesului personalului neautorizat, iar pe de altă parte, protecția în ceea ce privește deteriorarea mediului în care funcționează sistemul (cauzată de foc, apă, cutremur, praf, căderi sau creșteri bruște ale tensiunii electrice).

III. Securitatea informațiilor și a sistemului

Auditul perimetrului de securitate

Scopul stabilirii perimetrului de securitate pentru rețele este acela de a permite organizațiilor să gestioneze riscurile asociate cu implementarea și utilizarea rețelelor publice sau private. Perimetrul de securitate este primul și cel mai important nivel de apărare al unei organizații. El asigură apărarea pe mai multe niveluri care trebuie să fie parcurse pentru a obține accesul la bunurile și resursele informaționale interne.

Obiective de audit: Controlul asupra proceselor IT privind asigurarea securității, pentru a satisface cerințele afacerii de a proteja informațiile împotriva utilizării neautorizate, dezvoltării, modificării, deteriorării sau pierderii este realizat prin controale ale accesului logic, care asigură că accesul la sistem, date și programe este permis utilizatorilor autorizați și ia în considerare:

- cerințele de confidențialitate;
- autorizarea, autentificarea și controlul accesului;
- identificarea utilizatorului și profile autorizate;
- managementul cheilor criptografice;
- gestionarea incidentelor, raportarea și revizuirea;
- prevenirea și detectarea virusilor;
- *firewalls*;
- administrarea centralizată a securității;
- instruirea utilizatorilor;
- instrumente de monitorizare a conformității, testarea intruziunilor și raportare.

Proceduri de audit. Auditul perimetrului de securitate are ca obiectiv examinarea componentelor cheie și a subiectelor care trebuie luate în considerare când este instalată și/sau utilizată o arhitectură de rețea.

Evaluarea perimetrului de securitate s-a desfășurat pe baza unor documente prezentate de entitate, pe baza informațiilor obținute în cadrul interviurilor și prin inspecția zonelor în care se află serverele pe care este instalat Sistemul *e-licitație*.

Au fost prezentate următoarele documente:

*Personalul cheie de administrare a rețelei, personalul cheie de utilizare
Schema arhitecturii de rețea,
Materiale de instruire legate de securitate,*

Nu au fost prezentate documente privind analiza riscurilor legate de securitatea rețelei, care trebuie să includă informații privind sistemul, datele și clasificarea serviciilor.

Nu au fost prezentate copii ale următoarelor documente ale organizației:

Politica de securitate

Strategiile/strategia privind securitatea

Organigrama curentă pentru aria de administrare a rețelei și a sistemului

Rapoarte de violare a securității și proceduri de managementul revizuirilor

Politica de securitate IT

Constatare: În cadrul entității auditate există reguli și proceduri privind securitatea sistemului IT dar ***nu există o politică formală de securitate IT***. În ceea ce privește administrarea sistemului, aceasta este realizată consistent și coerent, există persoane cu atribuții specificate în fișa postului, privind administrarea sistemului. Deși nu există un ofițer de securitate, persoana responsabilă pentru securitate (administratorul sistemului) are îndatoriri stabilite în mod concret.

Constatare: ***Nu este respectată condiția de separare a atribuțiilor pentru administratorul de sistem și responsabilul cu securitatea.***

Securitatea și protecția informațiilor se asigură prin utilizarea parolelor, a sistemului antivirus și monitorizarea jurnalelor de operații. Există o procedură formală pentru atribuirea și administrarea drepturilor de acces. Acordarea parolelor se face pe baza unor reguli. Administrarea drepturilor de utilizator nu se realizează pe baza unei proceduri, neexistând un formular pentru crearea și ștergerea conturilor de utilizator și pentru acordarea, modificarea și revocarea drepturilor de acces.

Informațiile transmise pe Internet sunt încryptate, riscul pierderii confidențialității sau al modificării conținutului informațiilor de către persoane neautorizate este minor.

Nu există o strategie de securitate documentată care suportă necesitățile afacerii organizației. ***Nu a fost făcută o evaluare consistentă a riscurilor*** pentru a identifica toate vulnerabilitățile potențiale ale rețelei. ***Nu sunt specificate tipurile de controale*** care trebuie implementate. ***Nu există proceduri și standarde documentate, suficient de detaliate***, pentru a implementa strategiile de securitate, (cu excepția procedurilor din Manualul Calității ISO 9001/2000).

Nu au fost implementate strategii formale susținute prin proceduri și standarde de securitate detaliate, documentate. O serie de funcțiuni privind securitatea sunt preluate de aplicații și componente specifice din sistemele de operare.

Au fost implementate o serie de proceduri importante privind optimizarea rețelei și reducerea riscurilor de intruziune. Acestea nu sunt formalizate într-un document însușit și aprobat de conducerea entității.

Au fost identificate și clasificate potrivit nivelului lor de încredere toate conexiunile rețelei organizației și au fost separate, în DMZ (*Zona Demilitarizată*), serviciile și conexiunile, în funcție de categoriile de încredere definite.

Au fost șterse din sistemul de operare server, toate serviciile care nu sunt necesare și au fost instalate toate *patches*-urile curente în sistemul de operare și în aplicații.

A fost minimizată utilizarea protocoalelor neîncryptate. Se efectuează scanarea virușilor pe servere externe, înainte de a admite fișierele în rețeaua organizației.

Au fost redenumite conturile de administrator (față de *default*) pentru a face dificilă identificarea lor. Au fost schimbate toate parolele *default*, au fost dezactivate toate conturile *guest* și au fost șterse sau dezactivate toate serviciile FTP anonime. A fost restricționat puternic accesul de la distanță la *log*-urile sistemului. Au fost revizuite atent și ajustate în concordanță cu caracterul critic al informației permisiile legate de fișiere, directoare, etc.. Sunt afișate mesaje de avertizare atunci când sunt accesate resursele sistemului. Sunt separate adecvat conturile de administrare a sistemului.

Constatare: Nu este nominalizat un ofițer de securitate IT.

Nivel de risc: Nu există o politică de securitate formală care să acopere toate activitățile IT într-un mod consistent, ceea ce implică un risc major.

Zone de încredere

Punctele de acces fizic la resursele informatice prezente în schema arhitecturii de rețea au fost identificate iar personalul are cunoștință despre acest fapt. Arhitectura DMZ implementată este potrivită cu clasificarea privind încrederea și protocoalele asociate cu conexiunile la serviciile de rețea. Nici unei persoane nu-i este permis accesul la toate componentele structurii securității rețelei organizației.

Conexiuni externe

Conexiunile externe sunt protejate împotriva atacurilor informatice (viruși, acces neautorizat) prin utilizarea următoarelor componente și tehnologii specifice rețelelor:

- Sistem de detectare a intruziunilor (IDS)
- Routere, firewall,
- Layer transparent de securitate,
- Criptarea traficului
- Sistem antivirus centralizat

Au existat numeroase atacuri informatice asupra rețelei, dar acestea au fost neutralizate.

Echipamentele de tip Router - au ca primă responsabilitate rutarea traficului și nu accentuarea filtrării datelor și sunt instalate între segmente din rețea cu diferite nivele de încredere pentru a asigura conectivitatea. Toate serviciile și protocoalele care nu sunt necesare au fost șterse din toate *router*-ele externe. Toate punctele de acces la *router*-e care nu sunt necesare au fost șterse pentru a reduce accesul la serviciile prin care un *router* poate fi gestionat. *Router*-ele externe nu sunt utilizate ca filtre granulare și filtrarea statică sau dinamică este implementată prin *firewall* în concordanță cu politica pentru *firewall*.

Echipamentele de tip Switches utilizate au capacitatea de a fi gestionate și/sau monitorizate de la distanță, au fost fixate limite de la care *acestea* pot fi accesate în rețea, au fost șterse serviciile care nu sunt necesare.

Firewalls - Nu există documentație care să precizeze ceea ce este permis în interiorul și în exteriorul rețelei pentru toate serviciile și aplicațiile. Nu este documentată formal arhitectura *gateway*. Setul de reguli *firewall* interzice tot traficul, cu excepția cazurilor când acesta este cerut explicit.

Detectarea intruziunilor

A fost implementat un sistem de detectare a intruziunilor (*IDS – Intrusion Detection System*), pentru identificarea și izolarea acestora.

Regulile pentru *IDS* nu sunt documentate astfel încât să se specifice la ce evenimente se va activa o alertă și ce răspuns se va da pentru acea alertă.

Evaluarea securității rețelei

Testarea penetrării este considerată ca o funcție integrală de bază a securității informației. Organizația efectuează lunar teste de penetrare. Au fost documentate și aprobate scopurile și obiectivele pentru testele de penetrare.

Au fost elaborate și implementate proceduri privind securitatea rețelei, specializate în funcție de tipurile de componente hardware și de rolul pe care le au acestea în cadrul rețelei: procedura operațională privind securitatea sistemelor de guvernare electronică și procedura operațională privind mentenanța subsistemului *gateSAFE*. Acestea nu sunt elaborate și documentate în întregime în concordanță cu cerințele unor standarde internaționale de securitate.

Constatare: Nu este nominalizat un manager pentru securitatea sistemului.

Instituția a inițiat demersurile pentru certificarea sistemului în ceea ce privește managementul securității și în acest context sunt în curs de elaborare: politica de securitate, planuri și proceduri privind securitatea.

Recomandare: Revizuirea și completarea procedurilor existente cu controale adecvate acestui tip de sistem care este expus într-un grad înalt atacurilor din exterior, cât și elaborarea unor noi proceduri, în conformitate cu standardele

internaționale de securitate (ex. ISO 17799). ***De asemenea, recomandăm nominalizarea unui manager pentru securitatea sistemului.***

Pentru a crește conștientizarea cu privire la securitate în cadrul sistemului, au fost organizate cursuri interne, testarea personalului, instruire tematice. Se desfășoară instruirea continuă privind securitatea pentru tot personalul relevant. Partenerii sunt certificați pentru standarde de securitate.

Pentru a răspunde schimbărilor de sistem sau ale mediului de operare, nu s-a realizat în mod formal o evaluare a riscurilor, documentată, și o urmărire regulată a vulnerabilităților ce pot să apară.

Sunt implementate mecanisme eficiente pentru: asigurarea protecției împotriva atacurilor, inclusiv viruși, hackeri, etc.; identificarea unică a participanților la o tranzacție electronică; asigurarea că participarea la o tranzacție nu poate fi recuzată.

Sistemul *e-licitație* este testat extensiv și regulat și revizuit dar nu sunt implementate politici și proceduri formale aferente acestor operațiuni. Testele continue și revizuirile includ: *test de penetrare* (test *real life* de securitate pentru conexiuni Internet sau prin acces la distanță din exterior); *revizie diagnostic* (o revizie internă detaliată a acelor părți ale sistemului relevante pentru securitate).

Nu este implementat un sistem automat care recunoaște hibe în sistemul de securitate.

Au fost raportate activități neautorizate și vulnerabilități ale sistemului de către administratorii de rețea către conducerea instituției.

Accesul individual la sistem și informații este strict controlat, dar nu pe o bază formală.

Protecția informațiilor și confidențialitatea

Nu este dezvoltat un plan de management al confidențialității. Există angajamente de confidențialitate semnate de fiecare angajat din cadrul *Departamentului e-Guvernare* implicat în Sistemul *e-licitație* și de angajații *Departamentului de achiziții publice prin mijloace electronice*.

Nu este documentată o politică de protecție a informațiilor și de confidențialitate în concordanță cu cerințe specificate care să promoveze o partajare a informațiilor corectă și rezonabilă cu beneficii reflectate în eficiență și eficacitate.

În condițiile în care se solicită informații identificabile și individuale, nu există posibilitatea divulgării privind: informația colectată și modul în care a fost colectată, utilizarea intenționată a informației colectate și a modului în care va fi furnizată, partajarea informației cu o terță parte, modul în care entitatea menține acuratețea și securitatea informațiilor individuale identificabile pe care le primește și le memorează, modul în care persoanele pot să-și revizuiască informațiile proprii și să solicite corecții.

Nu se realizează o monitorizare a practicilor, pentru a pregăti aderarea la politica de management al protecției informațiilor și a înregistrărilor a instituției.

Administrarea securității

Nu este nominalizat un responsabil pentru securitatea Sistemului *e-licitație*, altul decât administratorul de rețea. ***O parte dintre atribuțiile responsabilului pentru securitatea sistemului sunt alocate administratorilor de rețea. Cele două funcții trebuie să aibă atribuții distincte.***

Controlul accesului logic

Revizuirea jurnalelor de operații în cadrul Sistemului e-licitație

Nu există proceduri privind monitorizarea și analiza periodică a jurnalelor de operații ale sistemului IT *e-licitație*. Nu există proceduri privind administrarea utilizatorilor. În prezent, este în curs de elaborare un plan de securitate în care se intenționează includerea unor astfel de proceduri.

În ceea ce privește administrarea drepturilor utilizatorilor, există manuale de utilizare pentru utilizatorii externi. Pentru utilizatorii interni există drepturi și roluri asigurate de către administratorul bazei de date. Acestea sunt menționate în manualul de utilizare pentru *actorul – Operator SEAP*.

Nu există o procedură formală care să menționeze măsurile ce trebuie luate în cazul în care administratorul de sistem pleacă din instituție.

Există un ***formular electronic pentru crearea și ștergerea conturilor de utilizator, și pentru acordarea, modificarea și revocarea drepturilor de acces***. Drepturile de acces se acordă în baza acestui formular. Formularul fiind electronic nu conține semnături, identificarea autorului și a utilizatorului realizându-se automat.

Reguli pentru parole

Pentru accesul în sistem sunt definite următoarele reguli pentru parole:

- Lungimea parolei – minim 6 caractere;
- Nu sunt specificate reguli referitoare la conținutul parolei;
- Nu este menționată o perioadă de valabilitate a parolei;
- Nu este specificat un număr de încercări până la blocarea contului, dacă parola nu este validă;
- În cazul blocării contului, numai administratorul contului îl poate debloca;
- Nu este precizat un număr de parole precedente reținute de către sistem;
- Utilizatorii nu sunt forțați să schimbe parola la prima accesare.

În Sistemul *e-licitatie*, accesul din exterior se face pe baza unui certificat digital. La fiecare autentificare utilizatorul trebuie să se conecteze cu cont utilizator și parolă de acces, după ce în prealabil a obținut certificatul digital. Aceste metode de autentificare sunt complementare, nefiind posibilă accesarea sistemului din exterior fără aceste elemente. Toate cererile făcute către Sistemul *e-licitație* sunt tratate, în mod transparent, de către un layer de securitate.

Au fost elaborate și documentate proceduri operaționale privind revocarea certificatelor digitale, privind emiterea și reînnoirea certificatelor digitale pentru *Serviciul portal e-guvernare*.

Proceduri de control asupra conturilor cu drepturi depline

Drept de administrare pentru sistemul *e-licitație* îl deține administratorul de baze de date, care alocă și autorizează conturile cu drepturi depline și monitorizează activitățile utilizatorilor cu drepturi depline.

IV. Managementul continuității sistemului

Constatare: În scopul eliminării riscului unor defecțiuni majore generate de sistemul IT sunt implementate proceduri pentru menținerea integrității datelor entității prin intermediul unor servicii operaționale și facilități de prelucrare și, dacă este necesar, prin furnizarea unor servicii temporare până la reluarea serviciilor întrerupte. ***Nu este documentat un plan de recuperare în caz de dezastru.***

Copii de siguranță (back-up) ale datelor și sistemului

Există o procedură formală de salvare a fondului de date. Sunt efectuate copii atât automat, cât și manual, cu frecvență zilnică, pe servere oglindă și pe benzi magnetice. Conținutul copiei este de tip sistem, fond de date, complet și incremental. Locul de stocare a copiei este în clădirea în care este instalat sistemul care operează în modul de producție.

Nu există o locație de back-up diferită de sediul ASSI, ceea ce implică un risc major în ceea ce privește recuperarea datelor și a sistemului, pentru cazul în care s-ar produce o avarie cu distrugeri fizice. Există un proiect de creare și implementare a unui *data center*, ca locație de back-up, respectând standardele internaționale din domeniu.

Copiile de rezervă ale sistemului sunt testate automat cu frecvență săptămânală. Nu există o procedură formală de testare. Există o procedură de recuperare/restaurare.

Managementul capacității

A fost efectuată analiza capacității configurației disponibile de a face față cerințelor sistemelor sau aplicațiilor prin prisma unor criterii de performanță stabilite. Concluziile formulate au generat măsuri referitoare la eliminarea îngustărilor de trafic, optimizarea configurării rețelelor și/sau sistemelor, reproiectări ale fluxurilor, extinderea configurațiilor sau înlocuirea acestora. În prezent, nu există probleme legate de necesitatea extinderii configurației hardware/software. Sistemul actual a fost proiectat pentru a admite 100000 de utilizatori.

Managementul problemelor

Constatare: Managementul problemelor nu este realizat pe baza unei proceduri formale, problemele fiind raportate ierarhic. Nu există o evidență a problemelor (registrul problemelor) și nici proceduri pentru analiza problemelor, pentru urmărirea problemelor rămase deschise sau nerezolvate.

Utilizatorii semnalează problemele prin e-mail, telefon sau pe forum-ul de discuții. Din punctul de vedere al aplicației, pentru probleme software, se ține o evidență electronică, pe calculatorul administratorului, printr-o aplicație cu interfață web de raportare a bug-urilor, direct dezvoltatorilor. Aceștia, tratează anomaliile semnalate și transmit actualizările necesare.

Problemele apărute, sunt analizate de conducerea *Departamentului e-Guvernare* și de cea a *Departamentului de achiziții publice prin mijloace electronice*.

Pentru detectarea problemelor rămase deschise se utilizează o aplicație care efectuează o filtrare după acest criteriu.

Nu există o procedură pentru tratarea cazurilor de probleme detectate și nerezolvate.

Planificarea continuității

Planificarea continuității proceselor IT presupune existența unui plan documentat corespunzător de continuitate a afacerii și, în particular, a operațiunilor IT. Planul de continuitate a afacerii reprezintă un control corectiv semnificativ și are la bază o metodologie care să ofere cadrul procedural pentru toată problematica abordată: definirea obiectivelor, agrearea bugetului, definirea proceselor, alocarea resurselor, stabilirea termenelor și a responsabilităților, aprobare. Trebuie examinate, de asemenea, măsurile de prevenire a dezastrului pentru a opera perfecționarea acestora. Pe baza analizelor și informațiilor preliminare se realizează dezvoltarea planului de continuitate, care va fi implementat, testat prin simulări periodice și actualizat în funcție de schimbările impuse de rezultatele simulărilor.

Planul de continuitate trebuie să fie făcut cunoscut personalului implicat în procesele IT.

Constatare: *Nu a fost documentat corespunzător un plan de continuitate a activității IT.* A fost elaborată o versiune care se referă în special la crearea unui centru de recuperare în caz de dezastru, într-un loc separat de cel în care funcționează sistemul în modul de producție.

Recomandare: *Elaborarea planului de continuitate a activității IT. Implementarea acestuia trebuie să constituie o prioritate pentru ASSI, întrucât, sistemul funcționează la nivel național, în timp real, dependența de sistemul IT este mare, iar pierderile rezultând din nefuncționarea sistemului sau distrugerea datelor ar fi semnificative, reputația instituției fiind deteriorată.*

Acest plan trebuie să includă *crearea unui centru de recuperare în caz de dezastru, într-o locație separată de cea în care funcționează sistemul în modul de producție.* Până la definitivarea acestui proiect recomandăm crearea condițiilor pentru păstrarea unei versiuni a copiilor back-up într-o altă locație.

Managementul operațiunilor IT

Proceduri operaționale IT

Sunt documentate următoarele proceduri de operare: *proceduri de recuperare sau restartare, instalare de software și hardware, raportarea incidentelor, rezolvarea problemelor, asigurarea mentenanței pentru infrastructura hardware a Sistemului Electronic Național.*

Compartimentul de managementul calității este reponsabil de actualizarea procedurilor operaționale IT.

În ceea ce privește întreținerea sistemului IT, sunt încheiate contracte de service cu firme de profil care asigură funcționalitatea neîntreruptă a configurațiilor hardware / software.

Protecția împotriva virusilor

Au fost instalate programe antivirus pentru protejarea sistemelor IT împotriva atacurilor din exterior. Soluția antivirus se aplică distinct, serverelor și tuturor stațiilor de lucru (serverele și stațiile de lucru au soluții antivirus diferite). Software-ul antivirus scanează toate fișierele (pe server și stațiile de lucru) automat, în mod periodic.

Utilizatorii nu au permisiunea să dezactiveze software-ul antivirus la stația lor de lucru.

Recomandare: În scopul eliminării riscului unor defecțiuni majore generate de sistemul TI, se vor implementa controale adecvate astfel încât entitatea să poată relua în mod eficient operațiunile, într-o perioadă de timp rezonabilă, în cazul în care funcțiile de prelucrare nu mai sunt disponibile. Sunt necesare, de asemenea, completarea procedurii operaționale de *back-up*, întreținerea și gestionarea copiilor

de siguranță ale datelor și sistemelor, implementarea unor politici pentru managementul problemelor, planificarea continuității, protecția împotriva virusilor.

***Nivel de risc:** Lipsa planului de continuitate a proceselor IT în condițiile în care sistemul funcționează la nivel național în timp real, dependența de sistemul IT este mare, iar pierderile rezultând din nefuncționarea sistemului sau distrugerea datelor ar fi semnificative, implică un risc major.*

V. Managementul schimbării și al dezvoltării

Constatare: La nivelul entității auditate nu există o procedură formală pentru implementarea schimbărilor tehnice pentru sistemul IT, în ceea ce privește schimbarea configurației hardware/software sau dezvoltările de aplicații IT.

Schimbările de sistem au fost autorizate și testate. Există un formular pentru cereri de modificare și dezvoltare a sistemului IT, pe baza cerințelor și reglementărilor legale din domeniul achizițiilor publice emise de ANRMAP. Cererile se aprobă la nivelul instituției. Este realizată o monitorizare continuă pentru a se asigura că nu au loc schimbări neautorizate de sistem, toate modificările se fac în baza unor documente oficiale emise de organisme autorizate. Investițiile în hardware, software și servicii IT pentru sistemul *e-licitație* sunt evaluate corespunzător pe baza unor note de fundamentare.

Recomandare: Implementarea unei proceduri formale privind managementul schimbării sistemului, care să prevadă modul de operare a schimbărilor tehnice pentru sistemul IT, în ceea ce privește configurația hardware/software sau dezvoltările aplicațiilor IT, modul de urmărire a implementării și asigurarea unei evidențe clare a modificărilor operate asupra sistemului IT.

Capitolul 7. Evaluarea portalului *www.e-licitatie.ro*

Portalul *www.e-licitatie.ro* constituie punctul de acces pentru inițierea livrării de servicii electronice pentru achiziții publice. Eficacitatea livrării serviciilor electronice depinde, în primul rând, de ceea ce oferă portalul *web* în termeni de informație, interactivitate și tranzacții. Beneficiile livrării de servicii electronice, precum și utilizarea performantă a acestora sunt condiționate de gradul în care site-urile *web* sunt accesibile și prietenoase pentru utilizatori.

Importanța focalizării pe necesitățile utilizatorilor. Necesitățile utilizatorilor trebuie să fie identificate și definite din punctul acestora de vedere. Din această perspectivă, procesul de dezvoltare a unui site *web* trebuie să pornească de la cerința furnizării unor informații și servicii accesibile și folositoare utilizatorului,

în funcție de categoria din care acesta face parte și de cunoștințele sale tehnice. Este esențial ca site-urile *web* să fie proiectate pentru a fi utilizate și nu pentru a defavoriza sectoare ale populației.

Constatare: Componenta *e-licitație* este integrată în sistemul *e-guvernare*. În prezent, intrarea în aplicație se poate realiza în trei moduri: prin portalul *e-guvernare*, direct prin portalul *e-licitație* sau prin intermediul unui motor de căutare (*Google*). Se recomandă intrarea în aplicație direct prin portalul *e-licitație*. Se intenționează perfecționarea interfeței *front office – back-office*, prin unificarea intrărilor în portalul *e-guvernare*. Implementarea noii soluții presupune modificarea procedurii de autentificare întrucât unificarea componentelor care vor deveni interoperabile va impune introducerea unor filtre pentru autentificarea personalizată la nivel de componentă.

Recomandare: Revizuirea arhitecturii și a formei de prezentare pentru portalul *e-guvernare*, și evaluarea oportunității reproiectării acestuia. În acest context este necesară și o evaluare a resurselor de finanțare necesare.

Obiectivele afacerii aferente portalului *e-licitație* sunt: furnizarea unor servicii de calitate, transparența și trasabilitatea achizițiilor publice în România. Utilizatorii țintă sunt autorități contractante, operatori economici, instituții publice și public.

7.1 Considerente generale privind cadrul de auditare a portalului *www.e-licitatie.ro*

Constatare: Conținutul portalului *www.e-licitatie.ro* evaluat este relevant și adecvat, interfața cu utilizatorul este prietenoasă, funcționalitatea este adecvată și orientată pe necesitățile utilizatorilor.

A fost luată în considerare consultarea cu utilizatorii asupra conținutului, funcționalității și interfeței, realizată prin tehnici interactive online (forum care colectează reacția utilizatorilor) pe tot parcursul dezvoltării sistemului, în scopul *creșterii performanței serviciilor electronice e-licitație prin utilizarea unor infrastructuri și servicii IT de calitate*.

7.2 Criteriile de evaluare

Aspectele cele mai importante privind evaluarea portalului *www.e-licitatie.ro* se referă la: relevanța conținutului; actualitatea și acuratețea informațiilor furnizate; furnizarea tranzacțiilor; accesibilitatea site-ului la momentul necesar, utilizând instrumente de căutare cu o viteză de răspuns acceptabilă; organizarea logică a conținutului, în concordanță cu necesitățile utilizatorilor; existența link-urilor care îi ajută pe utilizatori să găsească informații atât pe site cât și în altă parte; asistarea utilizatorilor în stabilirea cu ușurință a scopului a site-ului *web* și a modului de utilizare efectivă; furnizarea informațiilor privind legalitatea, necesare utilizatorilor

pentru a înțelege consecințele utilizării portalului **www.e-licitatie.ro**; facilitarea comunicației bi-direcționale; furnizarea unor motoare de căutare performante.

Criteriile de evaluare care au fost luate în considerare pentru a stabili dacă utilizarea site-ului web este prietenoasă au fost:

a) Deschiderea: măsura în care portalul **www.e-licitatie.ro** furnizează informații complete și de încredere și oportunități pentru interacțiune între sistem și utilizatori.

b) Orientarea: orientarea utilizatorului în cadrul portalului **www.e-licitatie.ro**, comunicarea cu claritate a scopului și audienței țintă, precum și furnizarea asistenței *help* sau a instrucțiunilor de exploatare. Este necesară de asemenea comunicarea informațiilor necesare despre protecție, copyright/condiții de utilizare sau securitate.

c) Acoperirea: conținutul portalului **www.e-licitatie.ro** este adecvat scopului declarat și utilizatorilor.

d) Menținerea la zi și acuratețea: conținutul trebuie să fie evaluat și menținut relevant și actualizat, corect din punct de vedere lingvistic, să îndeplinească criteriile de calitate pentru informație.

e) Interactivitatea: portalul **www.e-licitatie.ro** trebuie să furnizeze informații la cerere, forme pentru servicii *e-mail*, servicii de comunicație interactivă în timp real, tranzacții standard sau la cererea utilizatorilor, să permită transmiterea formelor și înregistrarea pentru servicii, să ofere oportunități pentru discuții publice, să furnizeze baze de date pentru căutare.

f) Accesibilitatea: se referă la gradul în care portalul **www.e-licitatie.ro** este disponibil pentru un număr mare de utilizatori cu nivele diferite de aptitudini și tehnologii. Accesibilitatea se caracterizează prin: *viteza de acces la site, disponibilitate, selectivitate, regăsire cu ajutorul instrumentelor de căutare uzuale, legături către alte site-uri*.

g) Ușurința utilizării: se referă la ușurința cu care utilizatorii pot naviga în funcție de scopul căutării în interiorul portalului **www.e-licitatie.ro** și pot găsi informațiile sau serviciile căutate.

h) Legături (Link-uri): se referă la furnizarea *legăturilor interne* către pagina principală sau către alte categorii de informații sau servicii electronice din interiorul portalului **www.e-licitatie.ro**, sau către pagini din alte site-uri *web*.

i) Proiectarea și arhitectura: se referă la organizarea și aspectul grafic al paginilor portalului **www.e-licitatie.ro**.

j) Metadatele: se referă la informațiile necesare motoarelor de căutare pentru a localiza portalul **www.e-licitatie.ro** în concordanță cu criteriile de căutare. Ele

furnizează informații despre informații și ajută utilizatorul să găsească sursa informațiilor căutate.

k) Navigabilitatea: se referă la facilitățile de căutare și acces interactiv la informații din cadrul portalului **www.e-licitatie.ro** oferite de instrumente specializate (browsere, motoare de căutare).

7.3 Constatări rezultate din testarea controalelor specifice pentru evaluarea portalului **www.e-licitatie.ro**

7.3.1 Evaluarea portalului **www.e-licitatie.ro**

Rezultatele testelor asupra portalului **www.e-licitatie.ro** au fost obținute prin demonstrarea funcționalității sistemului *e-licitație* de către personalul de specialitate din ASSI și prin testarea zonei publice accesibile pe Internet fără a fi necesară autentificarea.

Utilizatorii interacționează cu site-ul web pentru *satisfacerea următoarelor cerințe*: consultarea informațiilor afișate pe portalul *e-licitație*, autentificare, descărcarea formularelor și a documentelor aferente aplicației *e-licitație*, completarea formularelor, transmiterea formulare completate, consultarea rapoartelor afișate pe portal.

Tipul și structura site-ului web sunt adecvate scopului și cerințelor utilizatorilor, aceștia având la dispoziție atât instrumentele, formularele și documentele necesare desfășurării procedurilor electronice, cât și asistență online din partea furnizorului (*help contextual, mesaje de avertizare, mesaje de confirmare, utilizarea listelor de selecție, documentație online, forum de discuții*).

Formularele electronice, disponibile pentru completare, respectă formatele cerute de reglementările în vigoare și sunt compatibile cu formatele utilizate în cadrul de lucru european.

Arhitectura este concepută prin gruparea informațiilor într-o manieră accesibilă utilizatorilor pentru asigurarea identificării facile a informațiilor căutate. În acest sens, *Meniul* de bază conține titluri sugestive ale categoriilor de informații (secțiuni).

Portalul **www.e-licitatie.ro** se identifică cu ușurință prin publicarea siglei și a denumirii serviciului public electronic, iar paginile care îl compun poartă în titlu sigla și denumirea instituției, pentru a putea fi confirmată în permanență situarea utilizatorului în interiorul sistemului.

Constatare: Portalul **www.e-licitatie.ro** are conținut corect din punct de vedere lingvistic.

Constatare: Conținutul necesar pentru a suporta serviciile furnizate pe portalului www.e-licitatie.ro este grupat într-o manieră logică, modul de accesare a informațiilor bazându-se pe tehnicile clasice de navigare pe Internet. Informațiile relevante sunt grupate după conținut.

Conținutul informațiilor este cuprinzător, inteligibil și util, meniurile sunt suficient de explicite. Aspectul paginilor este prietenos: textul, grafica, legăturile, sistemul de navigare, aspectul și dimensiunea textului, culoarea fundalului. Sunt folosite foarte puțin informații în format video sau audio. Partea grafică este optimizată pentru ca timpul de accesare și descărcare a formularelor să fie minim. S-a constatat preocuparea permanentă pentru îmbunătățirea formei și a conținutului.

In zona publică sunt accesibile informații legate de anunțuri și rezultate privitoare la achizițiile publice inițiate prin procedura electronică, precum și informații aferente procedurilor de atribuire.

Versiunea actuală a sistemului prelucrează următoarele **categorii de anunțuri:** *anunțuri de intenție publicate, anunțuri de participare publicate, anunțuri de atribuire publicate, anunțuri de concurs (soluții), concesiionari, rezultate concurs de soluții.*

Pentru fiecare tip de anunț introdus în sistem sunt afișate listele cu autoritățile contractante. Prezența în listă reprezintă și confirmarea că informațiile transmise de utilizator au fost introduse în sistem și au fost incluse în fluxul de prelucrare impus de procedura electronică.

Listele cu autoritățile contractante sunt afișate în zona publică a sistemului și conțin următoarele informații: *denumire contract, autoritate contractantă, termen (data publicare, data limită participare).*

În versiunea actuală a sistemului, **procedurile de atribuire** se referă la: *cereri de ofertă, cumpărări directe, licitații electronice prin procedura offline.*

În zona publică sunt utilizate aceleași formate de prezentare a informațiilor care sunt utilizate de aplicația propriu-zisă.

În Anexa I sunt prezentate informațiile referitoare la anunțuri și la procedurile de atribuire, care au fost extrase din zona publică a portalului www.e-licitatie.ro.

Constatare: Site-ul web aferent componentei e-licitatie este structurat într-o manieră logică și utilă, pentru a facilita navigarea.

Gruparea și ierarhizarea logică a conținutului sunt adecvate acestui tip de aplicație. Metodele de grupare utilizate sunt: alfabetică, cronologică, geografică, bazate pe utilizator, bazate pe activități, audiența (indivizi, afaceri, guvern), legături cu alte grupuri de informații (*link-uri* către ANRMAP, Guvern, etc.), etichetarea paginilor web, harta site-ului).

Utilizatorii înțeleg modul de accesare a informațiilor. Pentru eventuale nelămuriri, foarte rare în prezent, se utilizează *forum-ul* de discuții existent pe web-

site, comunicarea problemelor prin *e-mail* sau prin telefon. În perioada de lansare a aplicației numărul utilizatorilor care apelau la aceste servicii era mare, și, se datora, în principal, reticenței acestora față de noile instrumente de lucru impuse de noua versiune a Sistemului *e-licitație*.

Structura site-ului web aferent componentei *e-licitație* este suficient de cuprinzătoare și menu-urile sunt explicate.

Testarea internă a site-ului web aferent componentei *e-licitație* a fost efectuată inițial cu un grup de utilizatori proprii și cu utilizatori selectați dintre beneficiarii versiunii anterioare a sistemului *e-licitație*. Această etapă a fost urmată de validarea în exploatare curentă.

Obiectivele website-ului aferent componentei *e-licitație* și serviciile care trebuie monitorizate și evaluate sunt **consistente cu necesitățile utilizatorilor**. Evaluarea și monitorizarea serviciilor se realizează pe baza unor filtre pentru detectarea și semnalarea incidentelor.

Constatare: Atât conducerea cât și persoanele responsabile din fiecare direcție monitorizează și evaluează site-ul web în mod constant, localizează răspunderea în ceea ce privește informațiile publicate pe site.

Cu toate că arhitectura website-ului entității permite o monitorizare și urmărire a traficului desfășurat pe site, furnizând statistici privind utilizarea portalului, instituția nu a formulat, implementat și derulat proceduri formale de evaluare a portalului, din punct de vedere al gradului de satisfacere a necesităților utilizatorilor care să precizeze: definirea rolurilor și a responsabilităților, specificarea sistemului de monitorizare, stabilirea evaluărilor periodice, stabilirea sistemului de raportare și de identificare a răspunderii.

Sarcinile privind monitorizarea și evaluarea website-ului aferent componentei *e-licitație* au fost alocate dinamic, prin decizii luate *ad-hoc* privind definirea rolurilor și stabilirea responsabilităților sau decurg din atribuțiile înscrise în *fișa postului*.

Sunt prevăzute facilități de monitorizare și evaluare pentru serviciile referitoare la utilizarea supravegherii on-line, focalizarea pe anumite grupuri, testări efectuate de utilizatori, statistici privind site-ul web, software de raportare web, mecanisme de feedback pentru utilizatori).

Nu au fost elaborate și implementate proceduri formale pentru monitorizarea și evaluarea acestor servicii.

Se aplică metoda supravegherii on-line, prin intermediul SMTP (Simple Mail Transfer Protocol) starea se transmite la un server central iar incidentele sunt tratate.

Activitățile de evaluare și monitorizare sunt realizate în concordanță cu principiile de confidențialitate. Sunt semnate **angajamente de confidențialitate** ale angajaților implicați.

Utilizatorul este informat despre categoriile de informații colectate, scopul colectării informației, cine are acces la informație și unde va fi memorată. În secțiunea *Termeni și condiții* de pe website sunt precizate astfel de detalii.

În ceea ce privește site-ul web s-au făcut următoarele constatări:

- Informațiile din *Home page* referitoare la identificarea organizației, reflectarea necesităților sau a cerințelor, integrarea unor simboluri care reprezintă entitatea (culori, sigle) sunt relevante.
- *Navigarea* este facilitată de modalități de regăsire a informațiilor, de localizarea poziției utilizatorului în site la un moment dat.
- Sunt implementate funcții adecvate de identificare și căutare a informației.
- Regăsirea informației este focalizată pe utilizator. Conținutul este inteligibil și util pentru utilizator.
- *Performanța tehnologică* a sistemului, la nivelul operatorului, este asigurată. Cerințele minimale pentru utilizatorii externi sunt precizate pe site.
- *Accesibilitatea* este asigurată prin tehnici de regăsire adecvate și prin tehnologii de asistare a clienților pentru utilizarea site-ului web (*manuale online, help contextual, helpdesk*).

7.3.2 Furnizarea formularelor online în Sistemul e-licitație

A. Importanța formularelor electronice și necesitatea de a adopta strategii și tehnici pentru managementul acestora

Informația conținută în formulare este utilizabilă numai dacă este înregistrată corect și poate fi identificată și accesată ori de câte ori este nevoie.

Înregistrările electronice nu au formă "fizică", pot fi accesate, șterse, duplicate, alterate, fără a lăsa urme (în condițiile utilizării rețelelor și a Internetului), de oriunde în lume.

Implementarea unui sistem de gestiune a formularelor electronice ridică o serie de probleme speciale și impune implementarea unui cadru metodologic, procedural și tehnic aparte, care pune accent, în egală măsură pentru proprietar, și pentru utilizator, pe următoarele aspecte:

1. Autenticitatea înregistrărilor electronice
2. Implementarea politicilor și procedurilor pentru controlul înregistrărilor electronice;
3. Implementarea unei structuri de management adecvate pentru asigurarea suportului (asistenței) pentru managementul formularelor electronice și pentru monitorizarea conformității cu politicile și procedurile existente;

4. Implementarea unor controale tehnice adecvate pentru protejarea confidențialității, integrității și disponibilității informațiilor conținute în înregistrările electronice;
5. Implementarea unui management adecvat al înregistrărilor electronice.

Sistemul *e-licitație* efectuează o serie de operațiuni care nu furnizează dovezi pe suport de hârtie, informațiile sursă sunt inițiate electronic sau generate direct de sistemul informatic, fără o autorizare specifică a tranzacțiilor individuale.

Sistemul produce rapoarte pe suport de hârtie care conțin numai valori sintetice, în timp ce detaliile care susțin respectivele valori sunt reținute în fișierele aplicației.

Subiectele generice avute în vedere în cadrul misiunii de audit în ceea ce privește sistemul de management al documentelor electronice se referă la următoarele aspecte:

- a) *cerințe legale*: privind păstrarea înregistrărilor, furnizarea probelor pentru audit, în format electronic;
- b) *aplicarea standardelor și a codurilor de bune practici recunoscute*, a metodelor de management al evidențelor electronice (organizarea păstrării înregistrărilor entității), coroborată cu politici și proceduri adecvate.

Lista informațiilor/formulelor/documentelor aferente componentei e-licitație conține toate formularele prevăzute de legislația în vigoare. IGCTI a participat la elaborarea normelor specifice SEAP și a formulat propuneri privind utilizarea formularelor standard UE, pentru a se asigura atât standardizarea și compatibilitatea cu formatele de prezentare europene cât și facilitarea generării unor rapoarte în timp real către Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (OJEU) și către ANRMAP. Aceste propuneri au fost aprobate de ANRMAP.

Anunțurile pentru care OUG nr. 34/2006 impune obligația publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene se redactează de către autoritatea contactantă într-o limbă oficială a UE și trebuie să respecte forma adoptată prin Regulamentul Comisiei Europene nr. 1564/2005, care stabilește formatul standard al anunțurilor publicate în cadrul procedurilor de atribuire prevăzute în directivele 17/2004/CE și 18/2004/CE.

Utilizatorul este ghidat în cadrul website-ului pentru a găsi informațiile și pentru a preveni completarea unor informații selectate incorect. Sunt furnizate link-uri în paginile principale relevante.

Nu au fost constatate dificultăți în ceea ce privește regăsirea informațiilor pe website și nici în ceea ce privește regăsirea informațiilor, formularelor, documentelor sau raportelor aferente componentei *e-licitație*.

Integritatea informațiilor, a formularelor on-line și a documentelor aferente Sistemului *e-licitație* este garantată de arhitectura de securitate, prin serviciile de securitate, care nu permit accesul la informațiile din sistem decât prin

autentificarea proprietarului datelor și astfel protejează validitatea informațiilor față de tentativele de deteriorare.

Informațiile, formularele și documentele on-line sunt consistente unele cu altele și cu formularele tipărite. Sunt utilizate aceleași formate și aceeași terminologie pentru câmpuri.

Formularele on-line utilizate în Sistemul *e-licitație* au formatele prevăzute de legislația în vigoare armonizate și aliniate la formatele standard UE.

Se respectă forma adoptată prin Regulamentul Comisiei Europene nr. 1564/2005, care stabilește formatul standard al anunțurilor publicate în cadrul procedurilor de atribuire prevăzute în directivele 17/2004/CE și 18/2004/CE

Din punctul de vedere al facilităților de interacțiune, informațiile sunt accesibile tuturor utilizatorilor, fiind incluse facilități diverse pentru o aceeași funcție (de exemplu includerea unor butoane alternative pentru "click", pentru utilizatorii care nu au mouse, pentru ca aceștia să nu fie excluși).

Sunt folosite tehnici de tipul listelor de selecție pentru introducerea unor informații predefinite.

În cadrul completării interactive este verificată logica răspunsurilor și se afișează mesaje de avertizare în situațiile în care informațiile introduse nu satisfac condițiile.

A fost prevăzută o facilitate care să permită ca utilizatorii să-și exprime opinia în legătură cu dificultatea completării formularelor online (prin intermediul unui chestionar de evaluare a reacțiilor utilizatorilor, în format electronic).

Asigurarea că informațiile provin de la persoana care le-a transmis este dată de certificatul digital. În plus, aplicația emite un mesaj care avertizează utilizatorul, înainte de publicarea anunțului, în legătură cu răspunderea acestuia.

Nu există riscul ca un formular să poată fi completat de o persoană în numele altei persoane, acest risc fiind de asemenea prevenit de obligativitatea autentificării prin certificat digital. Există procedură de tratare a situațiilor generate de distrugerea, pierderea sau furtul calculatorului pe care este înregistrat cerificatul digital, sau de uitare a parolei.

Dacă utilizatorii au probleme cu transmiterea electronică, se propune acestora transmiterea formularului printr-o metodă alternativă, care constă în accesarea portalului de pe alt calculator, cu același certificat digital.

Confirmarea că formularul completat a fost acceptat în sistem este dată de regăsirea imediată a acestuia în lista de anunțuri publicate (publicarea imediată a acestuia) însoțită de un e-mail de confirmare. Dacă formularul nu este completat corect se transmite un mesaj utilizatorului.

Utilizatorul cunoaște ce pași vor fi urmați după transmiterea formularului și care este timpul de răspuns: anunțul se publică imediat în SEAP dacă nu este necesar

avizul ANRMAP sau se așteaptă avizul în termenul stabilit de lege. Dacă se depășește termenul stabilit de lege, textul din lista afișată pe portal este colorat în roșu (pentru a se atenționa depășirea de termen).

ANRMAP are componentă proprie, privată, în SEAP. Se înregistrează ca orice utilizator, dar are un meniu propriu, personalizat și drepturi privilegiate.

7.3.3 Navigarea în cadrul portalului e-licitație

Navigarea în cadrul portalului se realizează prin *link-uri*, text și submeniuri, traseul parcurs poate fi ușor identificat, utilizatorul este informat cu privire la poziția unde se afla în cadrul site-ului.

Site-ul este compatibil cu diferite versiuni de browsere (Internet Explorer, Mozilla, Opera, Netscape, Firefox), astfel că accesibilitatea nu este restricționată pentru anumite categorii de utilizatori.

Utilizatorii pot determina unde se află în cadrul website-ului, înlănțuirea paginilor fiind logică și având asociată o hartă a site-ului.

Fiecare pagină are în antet sigla aplicației, astfel încât acesta să știe în orice moment unde se află.

Pentru navigarea în cadrul portalului *www.e-licitatie.ro* este disponibil un cadru de asistare a utilizatorului (prezentarea structurii, plasarea elementelor de navigare, ghidare online). Metodele de navigare utilizate în site-ul web sunt de tip: icon, link, text, submenu.

Utilizatorii pot determina care este website-ul pe care se află la un moment dat: se afișează în cadrul paginii sigla portalului *e-licitatie* și denumirea sistemului. Nu există riscul de eșec dacă utilizatorul nu intră în website prin pagina "home", ci printr-un link sau prin intermediul unui motor de căutare, de exemplu portalul *www.e-guvernare.ro*.

Utilizatorii sunt ghidați pentru a putea avansa după ce au găsit o pagină: la un nivel mai înalt pentru a avea o privire de ansamblu, la un nivel mai jos pentru a obține detalii, către informații asociate în website sau în alte website-uri.

Constatare: *Lista noutăți* nu se regăsește în pagina principală și nici nu este menționată în harta site-ului, accesul la aceasta făcându-se printr-un artificiu ne cunoscut utilizatorului. *Lista noutăți* conține și legătura către un program *Demo*, care este furnizat utilizatorilor pentru a demonstra facilitățile și pentru a simula funcționarea Sistemului *e-licitație* în mediu de test.

Recomandare: Includerea facilității de accesare din pagina principală a manualului de prezentare pentru Sistemul *e-licitație*, a programului *Demo* și a listei de noutăți.

Constatare: Pe portalul *e-licitație* sunt disponibile informații referitoare la modul de completare sau la pașii ce trebuie urmați, utilizatorul fiind asistat online. Pentru

portalul *e-licitație* se asigură, de asemenea asistență de tip *help desk*. Într-un număr redus de cazuri se folosesc metode de asistență a utilizatorilor sub formă de *call center* (apel telefonic taxabil).

7.3.4 Arhivarea resurselor web

În cadrul instituției este stabilită și documentată responsabilitatea păstrării înregistrărilor site-ului web, în condițiile legii. Sunt stabilite prin fișele de post, atribuții pentru autorii de conținut digital, administratorul site-ului web, personalul IT, administratorul de rețea, administratorul datelor.

Constatări:

(a)- A fost implementat un sistem de achiziție și stocare a înregistrărilor web care să asigure că resursele web sunt arhivate și accesibile în orice moment. În general, informațiile se arhivează pe suport magnetic, conținutul întregului site *web* este arhivat periodic tot pe suport magnetic, iar pe un alt calculator se salvează o replică a imaginii întregului site. Datele sunt salvate (*tape library*) și păstrate în formatul generat de utilizator. Stocarea înregistrărilor web asigură reconstituirea site-ului web ori de câte ori este necesar.

(b)- Având în vedere că sistemul de conservare a înregistrărilor este bazat pe replicare, nu este implementată o tehnologie care să utilizeze metadate (metadatele reprezintă informații structurate atașate resurselor bazate pe web, care permit regăsirea, gestionarea, controlul și înțelegerea înregistrărilor. Acestea reprezintă informații descriptive asociate înregistrărilor).

(c)- Nu au fost implementate proceduri specifice pentru managementul dependenței de infrastructura hardware / software (inclusiv pentru mediile de stocare).

(d)- S-a realizat instruirea adecvată a personalului implicat în gestionarea înregistrărilor electronice.

(e)- Nu au fost implementate proceduri formale pentru planificarea în vederea degradării morale a tehnologiilor, utilizarea unor standarde aplicate pe scară largă, implementarea măsurilor de securitate pentru protejarea înregistrărilor împotriva alterării deliberate sau accidentale, asigurarea unui mediu de control și de monitorizare.

(f)- Nu au fost implementate proceduri formale pentru asigurarea accesibilității pe termen lung înregistrărilor bazate pe web,:

- *managementul înregistrărilor*: verificarea și reîmprospătarea periodică a mediilor de stocare;
- *b) planificarea în perspectiva degradării morale a tehnologiilor*: asigurarea că înregistrările pot fi copiate, reformatate sau migrate;

- c) utilizarea unor standarde aplicate pe scară largă;
- d) implementarea măsurilor de securitate pentru protejarea înregistrărilor împotriva alterării deliberate sau accidentale;
- e) asigurarea unui mediu de control și monitorizare.

7.3.5 Managementul conținutului

Tipurile de conținut gestionate de entitate sunt: text, grafic, multimedia, aplicații și alte componente software, conținut tranzacțional pentru generarea dinamică a paginilor web, fișiere care pot fi descărcate (.pdf, .rtf, .doc, .xls).

Constatări:

(a)- Au fost efectuate analize (în general analize informale) cu privire la implicațiile pe care le are extinderea proceselor pe site-ul web asupra proceselor de management al conținutului. Nu au fost semnalate probleme legate de managementul problemelor sau al capacității.

(b)- Instituția nu are procesele de management al conținutului, documentate pentru toate tipurile de conținut web.

(c)- Managementul conținutului este focalizat pe stabilirea proceselor de management al conținutului viabil: utilizabil, corect, actualizat. Aceasta se realizează pe baza unor sarcini de serviciu alocate personalului. *Nu se constată existența unei politici formale, documentate, însușite de personalul IT.*

(d)- *Nu au fost implementate formal standarde în ceea ce privește: confidențialitatea, securitatea, accesibilitatea, publicarea pe web, arhivarea, linii directoare pentru managementul conținutului.*

(e)- *Nu au fost implementate proceduri care să asigure ghidarea în ceea ce privește revizuirea conținutului* (frecvența revizuirilor, modul de finalizare în condiții de performanță).

(f)- Cerințele privind memorarea și arhivarea conținutului pentru a reconstitui schimbările versiunilor site-ului web și a asigura accesul la versiunile anterioare sunt satisfăcute, în general, prin salvare în ordine cronologică, existând astfel posibilitatea reconstituirii versiunilor succesive.

(g)- Nu a fost documentat un proces de prelucrare a feedback-ului primit de la clienți pe site-ul web sau prin intermediul altor servicii electronice.

Cu toate că acest proces nu este documentat, sesizările și sugestiile afișate pe forum sau primite prin *e-mail* sunt analizate și rezolvate operativ.

Având în vedere importanța deosebită acordată calității serviciilor furnizate și satisfacerii exigențelor clienților, au fost colectate, pe bază de chestionar, opinii cu privire la sistemul electronic de achiziții publice.

(h)- Au fost asigurate condiții tehnice privind *reținerea și disponibilizarea înregistrărilor pentru a putea fi revizuite periodic, dar nu au fost elaborate în mod formal proceduri pentru efectuarea acestor operațiuni.*

(i)- *Nu au fost implementate proceduri referitoare la procesele de distrugere a înregistrărilor programate a fi distruse (distrugere logică pentru mediile care nu pot fi șterse; distrugere fizică pentru medii de memorare de pe care să nu se poată reconstitui informația), inclusiv proceduri care trebuie să specifice numărul de suprascrieri care se poate face pe un mediu magnetic de memorare pentru a asigura distrugerea totală a înregistrărilor.*

(j)- *Nu au fost implementate proceduri referitoare la prevenirea pierderii deliberate sau accidentale a înregistrărilor electronice: păstrarea integrității fișierelor prin utilizarea unor medii care nu pot fi șterse sau prin intermediul unor controale specifice care să asigure un înalt nivel de protecție pentru gestionarea întregului fond de date electronice: înregistrări, piste de audit, volume de medii de memorare.*

7.3.6 Riscuri specifice identificate pentru sistemele de management al documentelor electronice aplicabile la Sistemul e-licitație

Având în vedere orientarea pe ciclul de viață al sistemului, *riscurile specifice identificate pentru sistemele de management al documentelor electronice sunt:*

I. Riscuri în faza de achiziție a înregistrărilor: achiziția incompletă a datelor; pierderea integrității înregistrărilor în faza de achiziție a acestora; schimbarea incorectă a datelor; falsificarea deliberată a datelor pe parcursul achiziției datelor (frauda la intrare); ștergerea neautorizată a datelor; difuzarea neautorizată a informațiilor sensibile.

II. Riscuri de clasificare: clasificare incorectă a informațiilor; alterarea neautorizată a datelor; schimbări incorecte sau incomplete ale datelor; neînregistrarea schimbărilor metadatelor; pierderea datelor.

III. Riscuri de utilizare: utilizare incorectă a datelor și sistemului; acțiuni neautorizate asupra datelor și sistemului; acțiuni neadecvate asupra datelor și sistemului.

Constatare: Nu s-a realizat o evaluare a riscurilor specifice sistemelor bazate pe web, care decurg din: stocarea înregistrărilor, asigurarea accesibilității pentru toate categoriile de utilizatori, cerințele legislative, securitatea sistemului IT.

CAPITOLUL 8 Evaluarea efectelor implementării și utilizării Sistemului *e-licitație* în ceea ce privește modernizarea administrației

Evaluarea stadiului de dezvoltare, implementare și utilizare a infrastructurilor, a instrumentelor și tehnologiilor informației și comunicațiilor pentru furnizarea serviciului electronic de achiziții publice *e-licitație*, pentru instituții publice și mediul de afaceri a scos în evidență o serie de aspecte pozitive, care reflectă ***utilitatea și necesitatea perfecționării și extinderii livrării și utilizării serviciului electronic de achiziții publice.***

Din momentul lansării și până în prezent, Sistemul *e-licitație* a demonstrat că desfășurarea achizițiilor publice prin mijloace electronice poate contribui la ***creșterea eficienței și transparenței achizițiilor publice.*** Beneficiile Sistemului Electronic de Achiziții Publice pot fi sintetizate astfel:

- Simplificarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică;
- Oferirea de metode standardizate de lucru pentru utilizatori;
- Accesul cetățenilor la informații privind procesul de achiziții publice;
- Crearea de mecanisme rapide de auditare a procesului de achiziție publică;
- Reducerea cheltuielilor bugetare;
- Facilitarea participării IMM-urilor la procedurile de atribuire a contractelor de achiziție publică;
- Reducerea birocrăției și diminuarea corupției;
- Încurajarea dezvoltării comerțului electronic în România.

Rezultatele pozitive ale sistemului românesc de achiziții publice electronice au fost evidențiate și pe plan internațional. Sistemul *e-licitație* a dobândit *recunoaștere internațională*, primind ***titlul de bună practică la nivel european*** (Conferința Europeană de e-Government, Como, 2003) și *la nivel internațional* (Conferința Internațională e-GP, Banca Mondială, Manila, 2004), precum și ***premiul Golden Link pentru cea mai inovativă soluție*** la secțiunea Apărare Internațională sau Guvernare Civilă, acordat de Asociația de Comunicații și Electronică a Forțelor Armate (USA, 2005). De asemenea, Sistemul Electronic de Achiziții Publice a fost desemnat ***finalist la concursul e-Europe Awards 2005***, Manchester (Marea Britanie).

Percepția utilizatorilor în legătură cu complexitatea Sistemului e-licitație este favorabilă, având în vedere maniera prietenoasă de accesare și de navigare în interiorul portalului. Natura problemelor evidențiate pe forum-ul de discuții demonstrează că nu există dificultăți de utilizare. Cele mai multe dintre probleme se referă la autentificare și sunt datorate nerespectării procedurii.

Sistemul contribuie la modernizarea metodelor și procedurilor din administrația publică. Fiind un sistem în timp real, impactul în eventualitatea că acesta nu ar mai fi disponibil, ar fi semnificativ, dacă se are în vedere faptul că în prezent sunt înregistrați, în secțiunea de anunțuri, peste 9000 de utilizatori (majoritatea instituții publice). În plus, procedurile în curs de derulare ar trebui reconstituite manual, fapt care ar induce anomalii în derularea procedurilor de achiziții publice, întârzieri și pierderi substanțiale.

A fost desfășurată o investigație privind clienții, pentru a stabili: așteptările privind utilizarea serviciilor electronice, abordările preferate privind livrarea serviciilor electronice, dacă serviciile electronice sunt disponibile în general utilizatorilor țintă, satisfacția oferită de serviciile electronice. S-a constatat o reacție pozitivă motivată de faptul că:

- livrarea serviciilor electronice *e-licitație* reflectă necesitățile clientului;
- sunt respectate cerințele de calitate a acestui serviciu;
- tranzacțiile electronice se realizează în timp real și
- serviciile electronice sunt disponibile și în afara orelor de activitate normală, pentru confortul utilizatorilor.

Au fost menținute și canalele de livrare a serviciilor tradiționale (procedura manuală).

Este respectată politica de acces și prețuri a guvernului (*HG nr.1660/ 2006 privind aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică prin mijloace electronice*). ***Taxele pentru utilizatori nu sunt excesive și nu descurajează clienții să opteze pentru utilizarea serviciilor electronice.***

Nu sunt cerințe speciale pentru utilizatori, de a dispune de hardware sau software specializate pentru a accesa portalul.

Sunt implementate ***metode-suport*** care să faciliteze utilizarea opțiunilor privind serviciile electronice (*help* contextual, asistență online, etc.), furnizate pe tot intervalul în care le sunt necesare clienților.

Cetățenii, afacerile și alte instituții publice și entități guvernamentale au acces simplu, ușor și convenabil din punctul de vedere al costurilor, la serviciile publice, prin sistemul *e-licitație*.

Au fost avute în vedere, în permanență, ***măsuri pentru creșterea satisfacției cetățenilor***, acesta fiind obiectivul principal pe toată durata de viață a proiectului, ceea ce a generat schimbări ale rolului, mentalității și atitudinii utilizatorilor. Utilizatorii doresc extinderea serviciilor electronice oferite de sistemul *e-licitație*, fiind receptivi la noile metode.

Pe portalul ***www.e-licitatie.ro*** sunt afișate informații statistice care reflectă în timp real dinamica utilizării sistemului: *numărul autorităților contractante, numărul ofertanților înregistrați în sistem, numărul anunțurilor publicate în sistem,*

numărul invitațiilor la cerere de ofertă publicate în sistem, numărul anunțurilor trimise la JOUE, numărul de produse de catalog publicate în sistem, numărul cererilor de ofertă publicate în sistem, numărul cumpărărilor directe publicate în sistem, valoarea totală a achizițiilor atribuite în sistem.

Din analiza datelor statistice furnizate pe portalul **www.e-licitatie.ro**, se constată o creștere a valorilor indicatorilor de mai sus, începând de la zero, la 3 ianuarie 2007, când a fost lansată oficial versiunea actuală a Sistemului *e-licitație*. De la această dată, utilizatorii au început să se înregistreze în noul sistem și să deruleze proceduri de achiziții publice prin mijloace electronice.

La data de 15 noiembrie 2007 situația era următoarea:

- Numărul autorităților contractante înregistrate în sistem: 9029
- Numărul ofertanților înregistrați în sistem: 9189
- Numărul anunțurilor și invitațiilor la cerere de ofertă publicate în sistem: 148211
- Numărul anunțurilor trimise la JOUE: 8569
- Numărul produselor de catalog publicate în sistem: 24397
- Numărul cererilor de ofertă publicate în sistem: 20268
- Numărul cumpărărilor directe publicate în sistem: 38917
- Valoarea totală a achizițiilor atribuite în sistem: 115409773 LEI

(Date extrase de pe portalul **www.e-licitatie.ro**: 15 noiembrie 2007)

Principalele efecte remarcate ca urmare a introducerii noii versiuni a Sistemului e-licitație sunt:

- reducerea timpului afectat unor activități care necesită deplasări, lucrul cu ghișeul, întâlniri, discuții, etc., prin înlocuirea acestora cu proceduri online;
- scăderea costurilor achiziției având în vedere că fluxurile tranzacțiilor au fost optimizate iar taxele pentru utilizatori nu sunt excesive;
- creșterea numărului de utilizatori;
- creșterea numărului de produse achiziționate online;
- asigurarea confidențialității prin utilizarea procedurilor de încriptare a informațiilor sensibile;
- reducerea timpului de răspuns pentru avizări și aprobări din partea ANRMAP, care operează direct pe portalul **www.e-licitatie.ro**;
- asigurarea transparenței în efectuarea achizițiilor publice și prevenirea corupției;
- sporirea eficienței administrației centrale și locale, și asigurarea de sprijin pentru dezvoltarea industriei și a mediului de afaceri prin atribuirea prin licitație electronică a contractelor;
- asigurarea interoperabilității cu ANRMAP;
- asigurarea compatibilității cu sistemele similare disponibile în țările europene.

Sistemul e-licitație oferă mecanisme de trasabilitate a tranzacțiilor, fiind ușor de reconstituit întregul flux al procedurilor de achiziții publice parcurs de tranzacție. Aceste facilități pot oferi informații valoroase și un cadru de analiză în combaterea fraudelor.

Informațiile afișate în zona publică a sistemului oferă instituțiilor publice, mediului de afaceri și cetățenilor, o imagine privind stadiul și derularea procedurilor de achiziții publice de interes pentru fiecare categorie.

La aceste facilități se adaugă transmiterea în format electronic a anunțurilor autorităților contractante către Oficiul pentru Publicațiile Oficiale ale Comunităților Europene, în vederea publicării acestora în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE). ***Dobândirea calității de OJS eSender a permis operatorului SEAP să faciliteze autorităților contractante publicarea anunțurilor în JOUE exclusiv prin mijloace electronice.***

Operatorul SEAP nu are dreptul de a publica anunțul transmis de autoritatea contractantă sau de a-l transmite spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, fără obținerea acceptului de publicare emis de către ANRMAP.

În cadrul portalului se asigură interoperabilitatea cu ANRMAP, care este un utilizator privilegiat al sistemului. Operarea direct pe portal de către ANRMAP, reduce substanțial timpul de răspuns în ceea ce privește avizările și aprobările, și asigură operativitate în ceea ce privește publicarea anunțurilor în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE).

La întâlnirea *Public of OJS eSenders meeting – July 2007*, organizată de Oficiul pentru Publicațiile Oficiale ale Comunităților Europene, privind organizarea și implementarea colecțiilor electronice de anunțuri, România a fost plasată pe locul I cu un procentaj de 99% privind publicarea anunțurilor, prin mijloace electronice. De asemenea, ocupă o poziție foarte bună în Europa, în ceea ce privește transmisia anunțurilor în format XML.

În anexa II, este prezentat un set de statistici publicate în cadrul întâlnirii *Public of OJS eSenders meeting – July 2007*, care au fost furnizate de ASSI în cadrul misiunii de audit.

AUDITOR,

SEF SERVICIU,

Claudia Ionescu

A. Anunțuri

I. Anunțuri de intenție publicate

Denumire contract	Autoritate contractanta
Cod CPV	Denumire CPV
Tip contract	Data publicare
Numar anunt	Utilitati
Cu errata	Inreg/pag

Lista anunțurilor de intenție publicate

<i>Denumire contract</i>	<i>Autoritate contractanta</i>	<i>Data publicare</i>
--------------------------	--------------------------------	-----------------------

II. Anunturi de participare publicate

Denumire contract	Autoritate contractanta
Cod CPV	Denumire CPV
Tip contract	Data publicare
Numar anunt	Tip procedură
Utilități	Cu errata
	Inreg/pag

Lista anunțurilor de participare publicate

<i>Denumire contract</i>	<i>Autoritate contractanta</i>	<i>Data publicare</i>	<i>Data limita participare</i>
--------------------------	--------------------------------	-----------------------	--------------------------------

III. Anunturi de atribuire publicate

Denumire contract	Autoritate contractanta
Cod CPV	Denumire CPV
Tip contract	Data publicare
Numar anunt	Tip procedură
Utilități	Cu errata
	Inreg/pag

Lista anunțurilor de atribuire publicate

<i>Denumire contract</i>	<i>Autoritate contractanta</i>	<i>Data publicare</i>
--------------------------	--------------------------------	-----------------------

IV. Anunturi de concurs (soluții)

Denumire contract
Cod CPV
Numar anunt
Utilități
Cu errata

Autoritate contractanta
Denumire CPV
Data publicare
Tip procedură
Inreg/pag

Lista anunțurilor de concurs publicate

<i>Denumire contract</i>	<i>Autoritate contractanta</i>	<i>Data publicare</i>
--------------------------	--------------------------------	-----------------------

V. Concesionari

Denumire contract
Cod CPV
Tip contract
Numar anunt

Autoritate contractanta
Denumire CPV
Data publicare
Cu errata
Inreg/pag

Lista concesionarilor

<i>Denumire contract</i>	<i>Autoritate contractanta</i>	<i>Data publicare</i>
--------------------------	--------------------------------	-----------------------

VI. Rezultate concurs de solutii

Denumire contract
Cod CPV
Numar anunt
Utilități

Autoritate contractanta
Denumire CPV
Data publicare
Cu errata
Inreg/pag

Lista rezultatelor pentru concursul de soluții

<i>Denumire contract</i>	<i>Autoritate contractanta</i>	<i>Data publicare</i>
--------------------------	--------------------------------	-----------------------

B. Proceduri de atribuire

I. Cereri de ofertă

Invitații de participare
Cereri de ofertă în desfășurare
Cereri de ofertă atribuite
Cereri de ofertă anulate

Lista invitații de participare
Lista cereri de ofertă în desfășurare
Lista cereri de ofertă atribuite
Lista cereri de ofertă anulate

II. Cumpărări directe

Cumpărări directe în desfășurare
Cumpărări directe atribuite
Cumpărări directe neatribuite

Lista cumpărărilor directe în desfășurare
Lista cumpărărilor directe atribuite
Lista cumpărărilor directe neatribuite

III. Licitații electronice procedure offline

Licitații electronice în desfășurare

Vizualizare lista licitatii electronice in
desfasurare si cautare si filtrare dupa criterii
de interes

Proceduri offline în deliberare

Vizualizare lista proceduri offline in
deliberare cu faza de licitatie electronica si
cautare si filtrare dupa criterii de interes

Proceduri offline atribuite

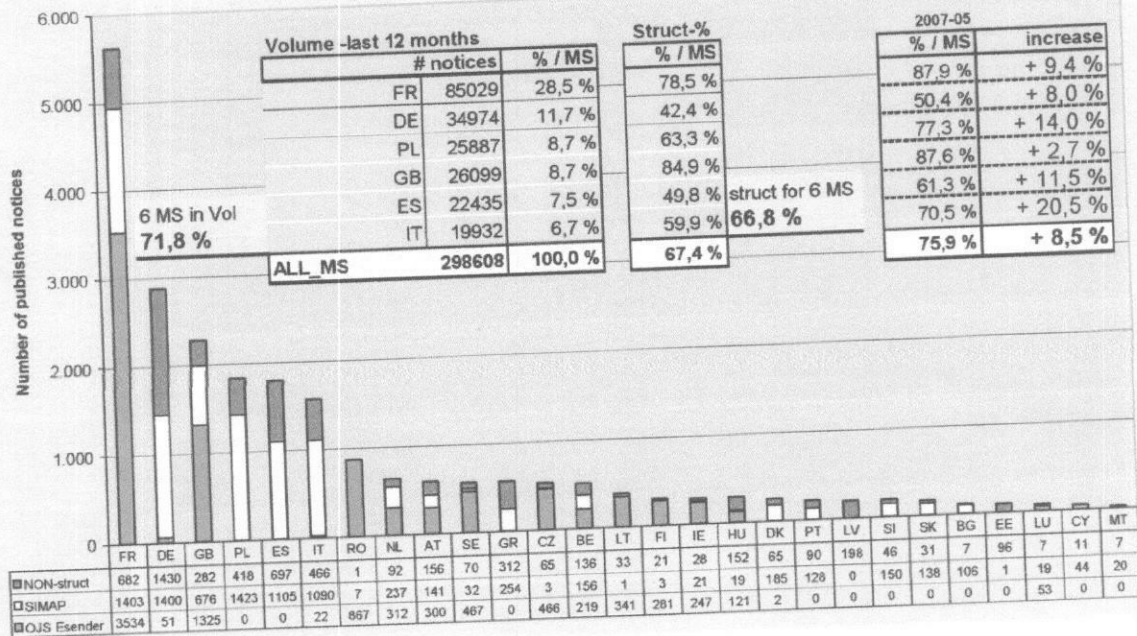
Vizualizare lista proceduri offline atribuite
cu faza de licitatie electronica si cautare si
filtrare dupa criterii de interes

ANEXA II

Statistici publicate în cadrul întâlnirii *Public of OJS eSenders meeting – July 2007*

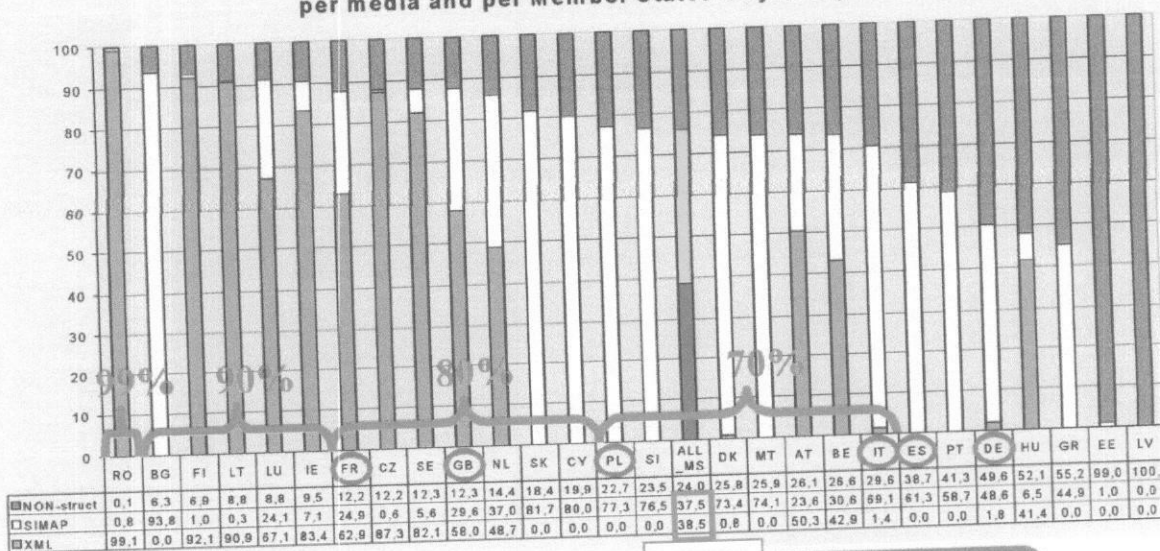
Major publishers

Volume of published notices on TED per media and per Member States
(May, 2007)

Media distribution by Member State

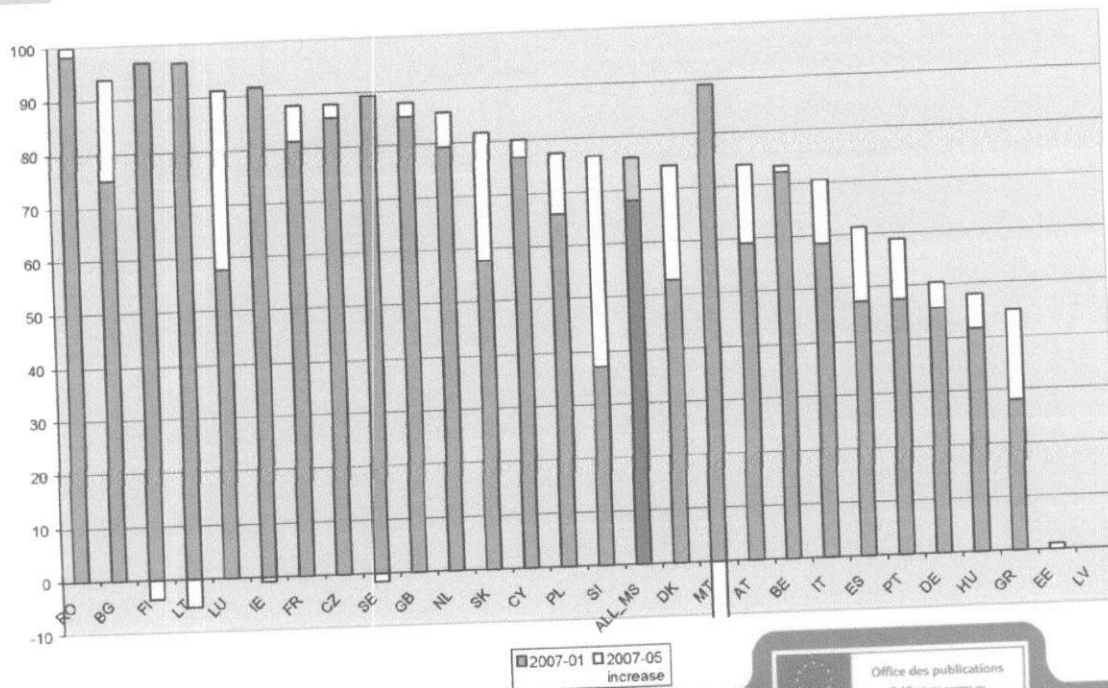
Percentage of published notices on TED
per media and per Member States May 2007)

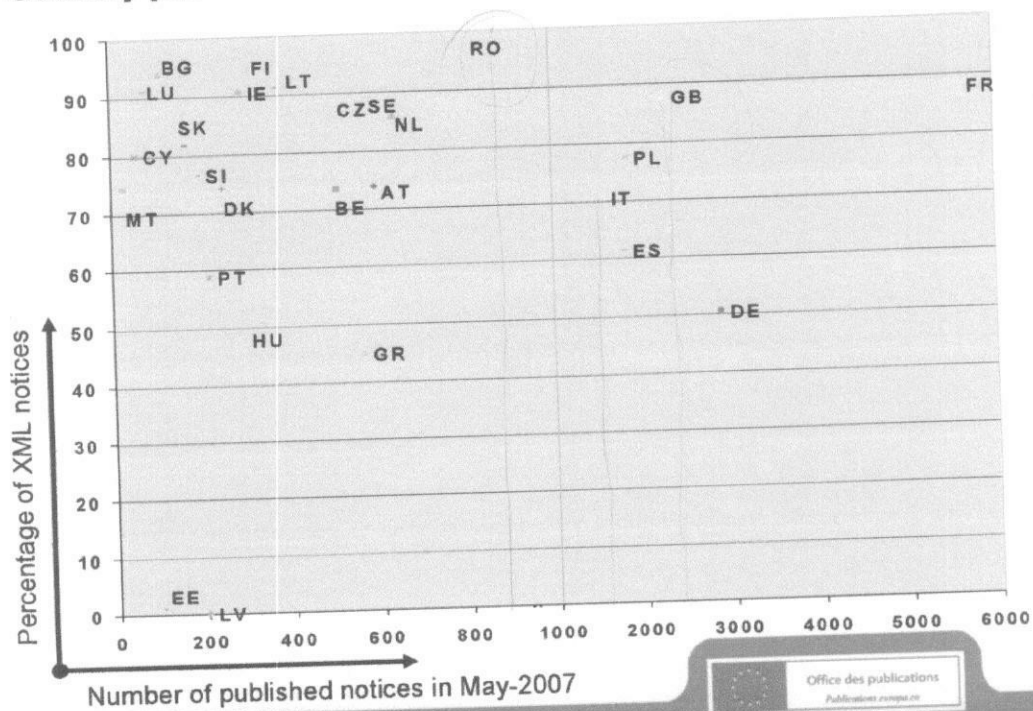
○ Major publishers "MS" on TED

Office des publications
Publications européennes

2007 – Evolution of XML reception

Country position according to volume and XML transmission

AGENȚIA PENTRU SERVICIILE SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE

CONSILIER DE CONTURI

23961

28 NOV. 2007

AGENȚIA PENTRU SERVICIILE
SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE

REGISTRATURA

INTRARE NR. 22

IEȘIRE

ZIUA 27

LUNA 11

ANUL 2007

Către Curtea de Conturi, Secția de Control Financiar Ulterior, Divizia I
În atenția D-lui Prof. Univ. Ștefan Popa
Ref. Proiectul raportului privind „Auditul sistemului e-licitație”

Stimate Domniule Profesor Ștefan Popa

Vă mulțumim pentru înaintarea proiectului raportului privind „Auditul sistemului e-licitație”.

Activitatea de audit desfășurată de Curtea de Conturi la instituția noastră a dovedit un profesionalism deosebit atât în abordarea subiectului cât și în sintetizarea acestuia în proiectul de raport înaintat către noi.

Acestea ne sunt de o deosebită utilitate pentru o mai bună înțelegere a punctelor din activitate pe care le putem îmbunătăți pentru atingerea misiunii noastre: „Creșterea confortului cetățenilor prin creșterea eficienței administrației publice”.

Vă menționăm că nu avem observații la raport.

27.NOV.2007

Cu stimă,

Daniel Grigoraș

Președinte AS

